

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA**NUTARIMAS****DĖL SUSITARIMŲ PINIGŲ TVARKYMO PASLAUGŲ RINKOJE ATITIKTIES
LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO IR
SUTARTIES DĖL EUROPOS SĄJUNGOS VEIKIMO 101 STRAIPSNIO
REIKALAVIMAMS**

2014 m. rugsėjo 30 d. Nr. 2S - 9/2014

Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2014 m. rugsėjo 30 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl susitarimų pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Konkurencijos taryba 2009 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 1S-193¹ pradėjo tyrimą dėl UAB „G4S Lietuva“ (įmonės kodas 122887029, registracijos adresas J. Jasinskio g. 16C, Vilnius), AB SEB banko (įmonės kodas 112021238, registracijos adresas Gedimino pr. 12, Vilnius), AB DNB banko (įmonės kodas 112029270, registracijos adresas J. Basanavičiaus g. 26, Vilnius), „Swedbank“, AB (įmonės kodas 112029651, registracijos adresas Konstitucijos pr. 20A, Vilnius) ir UAB „First Data Lietuva“ (įmonės kodas 120725338, registracijos adresas Ukmergės g. 220, Vilnius) veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimams bei UAB „G4S Lietuva“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio ir SESV 102 straipsnio reikalavimams.

(3) UAB „G4S Lietuva“ 2011 m. gegužės 18 d. raštu kreipėsi į Konkurencijos tarybą, siūlydama pradėti derybas dėl įsipareigojimų². 2011 m. gegužės 25 d. rašte UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad yra pasirengusi priimti įsipareigojimus ir atlikti pakeitimus sutartyse ar keisti bendrovės praktiką³. 2012 m. gegužės 25 d. raštu UAB „G4S Lietuva“ prašė nutraukti tyrimą Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu. UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad nutraukė veiksmus, dėl kurių Konkurencijos taryboje buvo atliekamas tyrimas bei pateikė kitus paaiškinimus dėl Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto taikymo⁴. UAB „G4S Lietuva“ nepateikė argumentų bei įrodymų, kad UAB „G4S Lietuva“ veiksmai nepadarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams bei nenurodė, kokių konkrečių veiksmų įsipareigoja neatlikti ateityje. 2012 m. gegužės 28 d. raštu Konkurencijos taryba informavo UAB „G4S Lietuva“, kad įvertinusi visą tyrimo metu surinktą informaciją galės priimti sprendimą, ar yra pagrindas nutraukti tyrimą pagal Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą⁵.

(4) 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. 2S-15⁶ (toliau – 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimas) Konkurencijos taryba pripažino, kad AB SEB bankas ir UAB „G4S Lietuva“, „Swedbank“, AB ir UAB „G4S Lietuva“ bei AB DNB bankas ir UAB „G4S Lietuva“ sudarė

¹ Bylos 1 tomas, 63 lapas.

² Bylos 4 tomas, 36 lapas.

³ Bylos 4 tomas, 37 lapas.

⁴ Bylos 54 tomas, 100 lapas.

⁵ Bylos 54 tomas, 109 lapas.

⁶ Bylos 91 tomas, 1-129 lapai.

konkurenciją ribojančius susitarimus dėl pinigų tvarkymo paslaugų pirkimo tik iš UAB „G4S Lietuva“ ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalį bei SESV 101 straipsnio 1 dalį. Už šį pažeidimą Konkurencijos taryba skyrė baudas UAB „G4S Lietuva“, AB SEB bankui, AB DNB bankui ir „Swedbank“, AB⁷.

(5) 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimu Konkurencijos taryba taip pat nutraukė procedūrą dėl UAB „G4S Lietuva“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams ir pripažino, jog nėra pagrindo imtis priemonių taikant SESV 102 straipsnį. Minėtu nutarimu procedūra nutraukta ir dėl UAB „First Data Lietuva“ veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams bei pripažinta, jog nėra pagrindo imtis priemonių UAB „First Data Lietuva“ atžvilgiu taikant SESV 101 straipsnį.

(6) Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT), išnagrinėjęs UAB „G4S Lietuva“, AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB skundus dėl Konkurencijos tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimo panaikinimo, 2014 m. balandžio 8 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁰² – 253/2014⁸ (toliau – 2014 m. balandžio 8 d. nutartis) nutarė AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB skundus tenkinti, o UAB „G4S Lietuva“ skundą tenkinti iš dalies. Kiek tai susiję su UAB „G4S Lietuva“ veiksmų vertinimu LVAT grąžino bylą Konkurencijos tarybai papildomam tyrimui atlikti.

(7) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartimi patvirtino tokias Konkurencijos tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimo išvadas:

- (a) pažeidimo nagrinėjimo tikslais pagrįstai apibrėžtos dvi atitinkamos rinkos: 1) pinigų tvarkymo, apimančio bankomatų inkasavimą, paslaugų Lietuvos Respublikoje rinka; bei 2) inkasavimo su grynųjų pinigų įskaitymu tiesiogiai nuotolinio ryšio su banku būdu (toliau – ir tiesioginio inkasavimo) Lietuvos Respublikoje rinka. LVAT, be kita ko, pažymėjo, jog į tiesioginio inkasavimo rinką nepatenka inkasavimas su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas, kadangi šios paslaugos skiriasi dėl esminių savybių ypatumų, pavyzdžiui, inkasavimo su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas paslaugų pirkėjai susiduria su papildomomis rizikomis⁹;
- (b) atsižvelgus į tai, kad 2007 m. tarp AB SEB banko ir UAB „G4S Lietuva“, 2008 m. tarp AB DNB banko ir UAB „G4S Lietuva“ ir 2008 m. tarp „Swedbank“, AB ir UAB „G4S Lietuva“ buvo sudarytos sutartys dėl pinigų tvarkymo paslaugų, taip pat į 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime nustatytas aplinkybes, Konkurencijos taryba įrodė aplinkybę dėl sudarytų susitarimų¹⁰;
- (c) sutartimis su UAB „G4S Lietuva“ AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB įsipareigojo pinigų tvarkymo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“ ir apribojo savo galimybes pirkti paslaugas iš kitų tiekėjų. Tai patvirtina ne tik sutartyse numatyta baudų taikymo galimybė, bet ir teisė UAB „G4S Lietuva“ nutraukti sutartį prieš terminą¹¹;
- (d) Konkurencijos tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime pateiktas susitarimų poveikio konkurencijai vertinimas yra pagrįstas, konstatuotos rinkų dalys neleidžia poveikio konkurencijai vertinti kaip mažai tikėtino. 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime nurodytų duomenų ir jų analizės pakanka, konstatuojant, jog susitarimai galėjo riboti konkurenciją. UAB „G4S Lietuva“ konkurentai galėjo konkuruoti tik dėl iki 15 proc. pinigų tvarkymo paslaugų, paklausa ir pasiūla didelėje rinkos dalyje buvo įšaldyta¹²;

⁷ 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimo rezoliucinės dalies 2.1, 2.2, 2.3 ir 2.4 punktai.

⁸ Bylos 92 tomas, 4 – 20 lapai.

⁹ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 68 – 71 punktai.

¹⁰ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 77 punktas.

¹¹ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 79 punktas.

¹² LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 85 – 86, 88 punktai.

- (e) LVAT sutiko su Konkurencijos tarybos vertinimu, kad nagrinėti susitarimai apėmė visos Europos Sąjungos valstybės narės (Lietuvos) teritoriją pinigų tvarkymo ir tiesioginio inkasavimo rinkose, dėl ko pakankamai ilgam laikui (nuo 2007 m. iki 2012 m.) buvo uždarytos ypač didelės dalys tirtų rinkų. Todėl buvo pagrindas taikyti SESV 101 straipsnio 1 dalį¹³;
- (f) UAB „G4S Lietuva“, AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB nepagrindė ir nepateikė įtikinamų argumentų dėl Konkurencijos tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime nagrinėtų susitarimų atitikties Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio ir SESV 101 straipsnio 3 dalies nuostatoms, kurie būtų pagrindę individualios išimties taikymą. Be to, LVAT vertinimu, atsižvelgus į UAB „G4S Lietuva“ pinigų tvarkymo rinkos dalį, nagrinėti susitarimai netenkino nei 1999 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamento Nr. 2790/1999 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalųjų susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms, nei 2010 m. balandžio 22 d. Komisijos reglamento Nr. 330/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalųjų susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims sąlygų¹⁴.

(8) LVAT panaikino 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimo rezoliucinės dalies 1, 2.1, 2.2, 2.3 punktus, kuriais bankai pripažinti pažeidusiais Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies ir SESV 101 straipsnio 1 dalies nuostatas ir jiems už šį pažeidimą skirtos baudos. LVAT vertinimu, Konkurencijos taryba neįrodė, kad AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB galėjo numatyti ar įvertinti konkurencijai daromą poveikį¹⁵. Todėl, LVAT vertinimu, Konkurencijos taryba nepagrįstai pripažino bankus pažeidusiais Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies ir SESV 101 straipsnio 1 dalies nuostatas bei nepagrįstai skyrė jiems baudas.

(9) LVAT nurodė, kad pagrindas taikyti atsakomybę gali egzistuoti tik dėl UAB „G4S Lietuva“ veiksmų¹⁶, tačiau UAB „G4S Lietuva“ pažeidimas galėtų būti konstatuotas įvertinus procedūrą Konkurencijos taryboje, susijusią su UAB „G4S Lietuva“ Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu pateiktų įsipareigojimų vertinimu.

(10) Pažymėjęs, kad nėra Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto, kai Konkurencijos taryba tyrimą nutraukia patvirtindama ūkio subjektų pateiktus įsipareigojimus, taikymo procedūros, LVAT nurodė, kad įsipareigojimų vertinimas gali būti skirstomas į bendrųjų formos reikalavimų vertinimą ir įsipareigojimų turinio vertinimą. LVAT nurodė, kad Konkurencijos taryba turi suteikti galimybę ūkio subjektui pateikti įsipareigojimus, kuriuos Konkurencijos taryba turi įvertinti sprendama dėl jų turinio. Jeigu ūkio subjekto pateikti įsipareigojimai neatitinka esminių formos reikalavimų, ūkio subjektas turi būti apie tai informuotas, suteikiant jam galimybę pateikti įsipareigojimus, kurie leistų įvertinti jų atitiktį Konkurencijos įstatymo reikalavimams.

(11) Atsižvelgęs į tai, LVAT pripažino, kad Konkurencijos taryba, nenurodžiusi UAB „G4S Lietuva“ esminių įsipareigojimų formos trūkumų, dėl kurių įsipareigojimai vėliau iš dalies ir buvo atmesti, ir dėl jų pasisakiusi tik 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime, užkirto kelią UAB „G4S Lietuva“ baigti tyrimą pateikiant įsipareigojimus. LVAT vertinimu, Konkurencijos taryba netinkamai taikydama Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą padarė esminį procedūrinį pažeidimą. Todėl šia dalimi LVAT gražino bylą Konkurencijos tarybai papildomam tyrimui atlikti. LVAT nurodė, kad Konkurencijos taryba tęsdama tyrimą ir priimdama naują nutarimą, turi atsižvelgti į 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje pateiktą bankų atsakomybės vertinimo klausimą bei į Konkurencijos įstatyme įtvirtintus įsipareigojimų vertinimo kriterijus.

¹³ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 62 punktas.

¹⁴ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 92, 94 punktai.

¹⁵ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 103 punktas.

¹⁶ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 104 punktas.

(12) Vykdydama 2014 m. balandžio 8 d. nutartį ir atsižvelgdama į LVAT išdėstytas išvadas, Konkurencijos taryba 2014 m. balandžio 22 d. nutarimu Nr. 1S-59/2014¹⁷ atnaujino tyrimą dėl susitarimų pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimams, kiek tai susiję su UAB „G4S Lietuva“ veiksmų vertinimu. Atsižvelgdama į 2014 m. balandžio 8 d. nutartį, papildomo tyrimo metu Konkurencijos taryba nevertino AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimams.

(13) Konkurencijos taryba kreipėsi į UAB „G4S Lietuva“¹⁸, prašydama pateikti argumentus bei įrodymus, pagrindžiančius, kad UAB „G4S Lietuva“ veiksmai nepadarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams. Taip pat Konkurencijos taryba prašė UAB „G4S Lietuva“ paaiškinti, kokių konkrečių veiksmų UAB „G4S Lietuva“ įsipareigoja neatlikti ateityje.

(14) Atsakydama Konkurencijos tarybai UAB „G4S Lietuva“¹⁹ pateikė paaiškinimus dėl UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams. Taip pat UAB „G4S Lietuva“ pateikė patikslintus įsipareigojimus. UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad yra pagrindas tyrimą nutraukti Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu, kadangi įtariamas pažeidimas yra geranoriškai pašalintas: ginčo objektu buvusios sutartys yra nutrauktos arba nuostatos pašalintos. Be to, UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad įsipareigotų trejus metus neįtraukti išimtinio pirkimo nuostatų sutartyse, sudaromose pinigų tvarkymo paslaugų rinkose. Taip pat įsipareigotų neterminuotai nuo įsipareigojimų patvirtinimo ir pirmojo įsipareigojimo pabaigos dienos neįtraukti išimtinio pirkimo nuostatų sutartyse, sudaromose pinigų tvarkymo paslaugų rinkose, jei išimtinai iš UAB „G4S Lietuva“ perkamų paslaugų rinkos dalis viršytų 30 proc. visos atitinkamos rinkos dydžio.

(15) UAB „G4S Lietuva“ taip pat pateikė paaiškinimus, jog UAB „G4S Lietuva“ veiksmai nepadarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams. UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad jos susitarimai su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB nebuvo labai pavojingas pažeidimas. Be to, Konkurencijos taryba kitose bylose, kuriose, UAB „G4S Lietuva“ nuomone, buvo nagrinėti sunkesni konkurencijos taisyklių pažeidimai, Konkurencijos taryba nutraukė tyrimą patvirtinusi ūkio subjektų įsipareigojimus. UAB „G4S Lietuva“ taip pat nurodė, kad nenustatyta, jog susitarimai turėjo realų neigiamą poveikį konkurencijai ir neigiamą efektą vartotojams.

(16) Konkurencijos taryba, apsvarsčiusi Konkurencijos tarybos Dominuojančių ūkio subjektų ir susijungimų skyriaus 2014 m. liepos 29 d. pranešimą apie atliktą tyrimą dėl susitarimų pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimams²⁰ (toliau – Pranešimas apie atliktą tyrimą), nutarė tyrimą baigti.

(17) Pranešimas apie atliktą tyrimą buvo įteiktas UAB „G4S Lietuva“²¹, kaip pažeidimu įtariamam subjektui, ir Eurocash1, UAB²², kaip pareiškėjui. Jiems buvo nurodyta, kad jie, remiantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 ir 2 dalimis, turi teisę pateikti paaiškinimus dėl tyrimo išvadų bei susipažinti su tyrimo medžiaga, išskyrus dokumentus, kuriuose yra valstybės ar tarnybos paslapčių ar kito ūkio subjekto komercinių paslapčių.

(18) Pranešimas apie atliktą tyrimą taip pat buvo įteiktas AB SEB bankui²³, AB DNB bankui²⁴, „Swedbank“, AB²⁵ ir UAB „First Data Lietuva“²⁶, kaip kitiems suinteresuotiems ūkio

¹⁷ Bylos 92 tomas, 23 lapas.

¹⁸ Bylos 92 tomas, 21 lapas.

¹⁹ Bylos 93 tomas, 1 – 10 lapai.

²⁰ Bylos 94 tomas, 1-99 lapai.

²¹ Bylos 92 tomas, 42 lapas.

²² Bylos 92 tomas, 55 lapas.

²³ Bylos 92 tomas, 53 lapas.

²⁴ Bylos 92 tomas, 47 lapas.

²⁵ Bylos 92 tomas, 49 lapas.

²⁶ Bylos 92 tomas, 51 lapas.

subjektams, nurodant, kad jie, remiantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, turi teisę pateikti paaiškinimus dėl tyrimo išvadų.

(19) Paaiškinimus dėl tyrimo išvadų pateikė UAB „G4S Lietuva“²⁷, AB SEB bankas²⁸ ir AB DNB bankas²⁹.

(20) 2014 m. rugsėjo 4 d. Konkurencijos taryboje vyko posėdis³⁰, kurio metu Konkurencijos taryba išklausė UAB „G4S Lietuva“, AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB atstovų paaiškinimus. Eurocash1, UAB ir UAB „First Data Lietuva“ atstovai Konkurencijos tarybos posėdyje nedalyvavo, nors apie jį buvo informuoti.

(21) Atsižvelgus į tyrimo bei papildomo tyrimo metu nustatytas aplinkybes bei ūkio subjektų pateiktus paaiškinimus, taip pat LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartį toliau šiame nutarime nurodomos UAB „G4S Lietuva“ veiksmų vertinimui reikšmingos aplinkybės.

1. Atitinkamos pinigų tvarkymo paslaugų ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkos

(22) 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime Konkurencijos taryba atitinkamas rinkas apibrėžė kaip tiesioginio inkasavimo paslaugų teikimą Lietuvos Respublikoje ir pinigų tvarkymo paslaugų teikimą Lietuvos Respublikoje³¹. LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje šių atitinkamų rinkų apibrėžimus pripažino pagrįstais.

1.1. Tiesioginio inkasavimo paslaugų rinka

(23) Atsižvelgus į Lietuvos Respublikos asmens ir turto saugos įstatymo 2 straipsnio 4 punktą, inkasavimu laikytinas saugus grynųjų pinigų ar kitų vertybių pervežimas nuo tokių grynųjų pinigų ar kitų vertybių buvimo vietos iki pristatymo vietos, kur buvimo vieta paprastai yra suprantama kaip asmenų veiklos ar gyvenamoji vieta, o pristatymo vieta – bankas, arba atvirkščiai. 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime Konkurencijos taryba nagrinėjo tik grynųjų pinigų inkasavimą.

(24) Grynieji pinigai gali būti inkasuojami, pirma, grynuosius pinigus paimant iš kliento veiklos vietos (pavyzdžiui, kurioje klientas parduoda tam tikras prekes ar paslaugas) ir pervežant į banką. Antra, paimant grynuosius pinigus iš kliento veiklos vietos, pervežant į saugos tarnybos perskaičiavimo centrą ir įskaitant grynuosius pinigus į kliento sąskaitą tiesiogiai nuotolinio ryšio su banku būdu. Nurodyti inkasavimo būdai skiriasi savo savybėmis (saugumu ir operatyvumu) bei kaina³².

(25) Grynųjų pinigų priėmimas banke, lyginant jį su grynųjų pinigų priėmimu saugos tarnybos turimame perskaičiavimo centre, kuris yra įrengtas pagal visus saugumo reikalavimus³³ ir kuris yra pritaikytas būtent saugiam darbui su grynaisiais pinigais, yra rizikingesnis³⁴. Tais atvejais, kai yra inkasuojamos stambios ar labai stambios grynųjų pinigų sumos, saugiau ir

²⁷ Bylos 100 tomas 4 lapas.

²⁸ Bylos 100 tomas 1 lapas.

²⁹ Bylos 100 tomas, 3 lapas.

³⁰ Bylos 102 tomas, 81 lapas.

³¹ 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimo 4 dalis.

³² Šių aplinkybių svarbą inkasuojant grynuosius pinigus patvirtino ir inkasavimo paslaugas perkantys ūkio subjektai (Bylos 31 tomas, 69 lapas, 1- 2 punktai; Bylos 31 tomas, 67 lapas, 1 - 2 punktai; Bylos 31 tomas, 73 lapas, 1, 2 punktai).

³³ T. y. krovinio perdavimo patalpa bei praėjimai iš patalpos į patalpą yra įrengti pagal šliuzo principą, kuris vienoje pusėje atidarius duris, techninėmis priemonėmis neleidžia atidaryti kitų durų; pinigų perskaičiavimo patalpoje veikia leidimų režimas; specialiai pinigų apdorojimo įrengta patalpa su skaičiavimui, atpažinimui ir sutvarkymui skirta specialia įranga ir pan. (Bylos 1 tomas, 7 lapas).

³⁴ Inkasavimo paslaugas yra priskiriamos aukštos rizikos paslaugų grupei (Bylos 53 tomas, 86 lapas).

operatyviau³⁵ šias paslaugas gali atlikti tos saugos tarnybos, kurios piniginių krovinių gali apdoroti bei įskaityti į kliento sąskaitą banke tiesiogiai nuotolinio ryšio su banku būdu. Saugos tarnybų taikomi mokesčiai buvo mažesni nei bankui mokami mokesčiai už grynųjų pinigų įskaitymą į kliento sąskaitą banke³⁶.

(26) Įvertinusi tyrimo metu nustatytas aplinkybes, Konkurencijos taryba 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime pripažino, kad tiesioginio inkasavimo paslaugos nėra pakeičiamos inkasavimo, kai kliento gryniesiems pinigai pervežami į banką, paslaugomis pagal savybes, naudojimą ir kainą.

(27) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje vertindamas šių paslaugų pakeičiamumą ir atitinkamos rinkos apibrėžimą, pažymėjo, kad inkasavimas, kai gryniesiems pinigai yra pateikiami bankui, yra rizikingesnis, reikalauja papildomų bankų investicijų (specialių patalpų, grynųjų pinigų perskaičiavimo įrenginių, papildomų tarnautojų išlaikymo) bei papildomų laiko sąnaudų. Todėl, LVAT vertinimu, inkasavimas be grynųjų pinigų įskaitymo tiesioginio ryšio su banku būdu galimybių, pagrįstai neįtrauktas į tiriamą atitinkamą rinką³⁷.

(28) Tiesioginis inkasavimas nėra pakeičiamas ir inkasavimu netiesiogiai per tarpines sąskaitas. Pastaruoju atveju saugos tarnyba turėtų paimti kliento grynuosius pinigus iš kliento veiklos vietos, pervežti juos į perskaičiavimo centrą, apdoroti ir įskaityti kliento pinigus į savo sąskaitą kuriame nors banke, į kurią saugos tarnyba turi galimybę įskaityti tiesiogiai nuotolinio ryšio su banku būdu, o iš šios sąskaitos saugos tarnyba atliktų pavedimą į kliento sąskaitą kliento nurodytame banke. Vis dėlto, inkasavimas su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas nuo tiesioginio inkasavimo skiriasi savo savybėmis, visų pirma, grynųjų pinigų įskaitymo saugumu³⁸ bei operatyvumu.

(29) Inkasavimas su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas sudarė tik apie 2,6 proc.³⁹ visų vienintelio tokį inkasavimo paslaugų teikimo modelį taikiusio paslaugų teikėjo Eurocash1, UAB per dieną inkasuotų grynųjų pinigų. UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad tokio inkasavimo savo veikloje išvis neatliko⁴⁰. Be to, Eurocash1, UAB nurodė, jog pasirašius sutartį su banku dėl pinigų tvarkymo, leidžiančią įskaityti to banko kliento inkasuotus pinigus tiesiogiai, pinigų inkasavimo su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas modelis buvo pakeistas į tiesioginį inkasavimą⁴¹. Inkasavimą su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas teikiantis ūkio subjektas patiria sąnaudų, kurių jis nepatiria teikdamas tiesioginio inkasavimo paslaugas. Papildomos Eurocash1, UAB patirtos sąnaudos, susijusios su inkasavimu netiesiogiai per tarpines sąskaitas, vidutiniškai sudarė apie [KOMERCINĖ PASLAPTIS] Lt per dieną, arba apie [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visų paslaugos teikimo sąnaudų. Vadinasi, Eurocash1, UAB, inkasuodamas su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas patyrė maždaug dvigubai daugiau papildomų sąnaudų nei inkasuodamas tiesiogiai nuotolinio ryšio su banku būdu⁴².

³⁵ Grynuosius pinigus atvežus į perskaičiavimo centrą, nereikia laukti banko eilėse. Be to, ne visi bankai turėjo modernią ir specialiai grynųjų pinigų perskaičiavimui stambiais mastais pritaikytą įrangą, kuri suteikia galimybę į banką atvežtus grynuosius pinigus perskaičiuoti greitai ir operatyviai.

³⁶ Pavyzdžiui, už „Swedbank“, AB padalinyje atliekamą kliento atvežtų grynųjų pinigų pervedimą į kliento sąskaitą banke 2012 m. pradžioje buvo taikomi tokie įkainiai: 0,04 proc. nuo sumos, jei pinigai yra pervedami banknotais (min. 1 Lt), ir 4,5 proc. nuo sumos, jei pinigai yra pervedami monetomis ir centais (min. 4 Lt). Eurocash1, UAB ir UAB „G4S Lietuva“ 2011 m. pabaigoje – 2012 m. pradžioje taikyti įkainiai buvo mažesni. Pavyzdžiui, Eurocash1, UAB už banknotų perskaičiavimą taikė nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. mokesčių nuo perskaičiuojamos sumos, o už monetų perskaičiavimą – nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. sumos, UAB „G4S Lietuva“ už banknotų perskaičiavimą taikė nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. mokesčių nuo perskaičiuojamos sumos, už monetų perskaičiavimą – nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. nuo šios sumos.

³⁷ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 68 - 69 punktai.

³⁸ Bylos 71 tomas, 1 lapas; Bylos 67 tomas, 60, 67, 80 lapai.

³⁹ Bylos 75 tomas, 38 lapas, 1 punktas.

⁴⁰ Bylos 83 tomas, 33 lapas.

⁴¹ Bylos 75 tomas, 1 lapas, 1 punktas.

⁴² Bylos 75 tomas, 38 lapas, 2 punktas.

(30) LVAT patvirtino, kad tiesioginis inkasavimas nėra pakeičiamas inkasavimu su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas ir todėl Konkurencijos taryba pagrįstai jo neįtraukė į atitinkamą rinką⁴³. LVAT nurodė, kad inkasavimo su netiesioginiu įskaitymu paslaugų pirkėjas susiduria su papildomomis rizikomis: pinigų laikymas inkasavimo paslaugų teikėjo sąskaitoje yra rizikingesnis nei laikymas inkasavimo paslaugų teikėjo sąskaitoje, atsiranda rizikos, susijusios su priklausomybe nuo paslaugų teikėjo, inkasavimo su įskaitymu tiesiogiai nuotolinio ryšio su banku būdu atveju pinigai gavėjo sąskaitą pasiekia žymiai greičiau, be to, pirkėjas neturi galimybių kontroliuoti, kokie veiksmai atliekami su jo pinigais. LVAT taip pat pažymėjo, kad inkasavimas su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas užima itin mažą dalį visų paslaugų.

(31) Tiesioginio inkasavimo paslaugas teikiantys ūkio subjektai turi turėti licenciją vykdyti ginkluotą ir neginkluotą asmens ir turto saugą⁴⁴. Taip pat saugos tarnybos ar saugos padaliniai, norintys teikti inkasavimo paslaugas Lietuvos Respublikoje, privalo turėti inkasavimo pažymėjimus, o jų darbuotojai - inkasatorių pažymėjimus⁴⁵. Ūkio subjektams reikalingi perskaičiavimo centrai, kuriems keliami specialūs reikalavimai ir reikalingos investicijos⁴⁶, taip pat programinė įranga, kuri leistų klientų pinigus įskaityti į jų sąskaitą nurodytame banke. Be to, reikalingas ir pinigų tvarkymo sutartis su banku⁴⁷, kuriame yra kliento sąskaita, kuriam saugos tarnyba teikia tiesioginio inkasavimo paslaugas.

(32) Pinigų tvarkymo sutartys saugos tarnyboms yra reikalingos dėl to, kad nuo tada, kai saugos tarnyba perduoda informaciją⁴⁸ bankui apie tai, kokią grynųjų pinigų sumą bankas privalo įskaityti į kliento sąskaitą banke, ir bankas įskaito tokią sumą į kliento sąskaitą, klientas nebegali disponuoti saugos tarnybai perduotais grynaisiais pinigais. Šie gryniesi pinigai tampa banko grynaisiais pinigais, nors fiziškai jie tam tikrą laiką dar būna saugos tarnybos saugykloje⁴⁹. Kai gryniesi pinigai tampa banko grynaisiais pinigais, jie pradedami tvarkyti pagal banko nurodymus (pavyzdžiui, pervežami į Lietuvos banką, banko padalinius, šie pinigai taip pat gali būti naudojami ir bankomatų inkasavimui).

(33) 2007 – 2011 m. tiesioginio inkasavimo paslaugas teikė Eurocash1, UAB ir UAB „G4S Lietuva“.

1.2. Pinigų tvarkymo paslaugų rinka

(34) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo 2 straipsnio 35 dalimi, pinigų tvarkymas – tai grynųjų pinigų inkasavimas, vežimas ir saugojimas, monetų ir banknotų skaičiavimas, jų tikrumo ir tinkamumo naudoti apyvartoje tikrinimas bei pakavimas prieš gražinant į apyvartą. Pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjų su šių paslaugų teikėjais sudarytose sutartyse⁵⁰ pinigų tvarkymas apibrėžiamas kaip pinigų pervežimas⁵¹, pinigų apdorojimas⁵² ir

⁴³ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 70 punktas.

⁴⁴ Tai reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. vasario 2 d. nutarimu Nr. 116 patvirtintos Ginkluotos ir neginkluotos asmens ir turto saugos licencijavimo taisyklės.

⁴⁵ Tai reglamentuoja Lietuvos policijos generalinio komisaro 2004 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-622 patvirtintos Inkasavimo ir inkasatorių pažymėjimo išdavimo, panaikinimo ir naudojimo taisyklės.

⁴⁶ Bylos 53 tomas, 86 lapas.

⁴⁷ Bylos 1 tomas, 3 lapas.

⁴⁸ Tam, kad informacija galėtų būti perduota, prieš tai saugos tarnyba privalo suderinti savo programinę įrangą su banko programine įranga (Bylos 60 tomas, 5 lapas).

⁴⁹ Bylos 2 tomas, 166 lapas.

⁵⁰ Bylos 5 tomas, 1, 34, 145 lapai; Bylos 3 tomas, 38 lapas.

⁵¹ Saugos tarnybos vykdomas piniginio krovinio pervežimas iš šio krovinio buvimo vietos į pristatymo vietą, užtikrinant tokio piniginio krovinio apsaugą ir neliečiamumą.

⁵² Saugos tarnybos vykdomas paimto piniginio krovinio atidarymas, pinigų skaičiavimas, mokumo, tikrumo bei tinkamumo naudoti apyvartoje tikrinimas, rūšiavimas, pakavimas perskaičiavimo patalpoje bei informacijos apie pinigų krovinį ir pinigų perdavimas bankui sutartyje numatyta forma ir tvarka.

pinigų saugojimas⁵³. Pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjai paprastai pirko pinigų tvarkymo paslaugų visumą, kurią sudarė pinigų pervežimas, pinigų apdorojimas ir pinigų saugojimas, o ne atskiras šios paslaugos sudedamąsias dalis (pavyzdžiui, tik pinigų pervežimą ar tik pinigų saugojimą). Pinigų tvarkymo paslaugos yra esminės bankų veikloje, susijusioje su grynaisiais pinigais ir bet koks šios veiklos sutrikimas gali turėti neigiamų padarinių tiek bankų veiklai, tiek reputacijai⁵⁴.

(35) Bankams teikiamų pinigų tvarkymo paslaugų esmė yra grynujų pinigų tvarkymas pagal banko saugos tarnybai pateiktus nurodymus. Grynieji banko pinigai, kurie yra tvarkomi pagal banko nurodymus, gali būti saugomi saugos tarnybos saugykloje, vežami į Lietuvos banką, banko padalinius, oro uostą ar paslaugų teikėjo perskaičiavimo centrą. Tie patys pinigai yra naudojami ir inkasuoti bankomatams⁵⁵.

(36) Pinigų tvarkymo paslaugos apima ir bankomatų inkasavimo paslaugą. Bankomatų inkasavimo paslauga yra įprasta banko pinigų tvarkymo paslauga (kadangi apima pinigų pervežimą, apdorojimą bei saugojimą), kuri skiriasi tam tikrais techniniais aspektais, t. y. bankomatų inkasavimo paslaugos atveju grynieji pinigai yra dedami į specialias bankomatų kasetes (ATM kasetes), kurias reikia programuoti, o patį bankomatą reikia testuoti bei atlikti jo priežiūros darbus ir remontą⁵⁶. Saugos tarnybos, kurios teikia pinigų tvarkymo paslaugas bankams, paprastai taip pat aptarnauja ir tokių bankų bankomatus.

(37) Išvadą, jog pinigų tvarkymo paslaugos apima bankomatų inkasavimą, 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje patvirtino ir LVAT⁵⁷.

(38) Pinigų tvarkymo paslaugas teikiančios saugos tarnybos turi atitikti visus nutarimo (26) pastraipoje nurodytus reikalavimus, keliamus tiesioginio inkasavimo paslaugas teikiančioms saugos tarnyboms, t.y. tokios saugos tarnybos privalo turėti licenciją vykdyti ginkluotą ir neginkluotą asmens ir turto saugą bei inkasavimo pažymėjimus, turėti pinigų perskaičiavimo centrą, o tokių saugos tarnybų apsaugos darbuotojai privalo turėti inkasatorių pažymėjimus. Be to, bankai paprastai reikalauja, jog saugos tarnybos apdraustų tvarkomus banko grynuosius pinigus vienoje ar kitoje draudimo bendrovėje. Tai matyti iš standartinių tarp bankų ir saugos tarnybų sudaromų pinigų tvarkymo paslaugų sutarčių⁵⁸.

(39) Saugos tarnybos, teikiančios ar ketinančios teikti pinigų tvarkymo paslaugas bankams, privalo atitikti ir Lietuvos banko valdybos 2004 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 99 patvirtintų Banko veiklą papildančių paslaugų pirkimo taisyklių (toliau – Banko veiklą papildančių paslaugų pirkimo taisyklės) keliamus reikalavimus.

(40) 2007 – 2011 m. pinigų tvarkymo paslaugas teikė Eurocash1, UAB ir UAB „G4S Lietuva“.

2. UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su AB SEB banku, „Swedbank“, AB ir DNB banku

(41) Remiantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 15 dalimi, susitarimu laikomos bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtus sprendimus. LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje nurodė, kad UAB „G4S Lietuva“ su AB SEB banku, AB DNB banku

⁵³ Saugos tarnybai perduotų pinigų ir pinigų krovinių saugojimas saugos tarnybos saugykloje atskirai nuo kitų klientų pinigų krovinių ir pinigų, maksimaliai užtikrinant pinigų krovinių ir pinigų išsaugojimą ir nesinaudojant jais bei neleidžiant jais naudotis kitiems asmenims.

⁵⁴ Bylos 26 tomas, 32 lapas, 121 punktą; Bylos 31 tomas, 1 lapas.

⁵⁵ Bylos 5 tomas, 187 lapas; Bylos 6 tomas, 31 lapas.

⁵⁶ Bylos 2 tomas, 167 lapas, 2 punktą.

⁵⁷ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 68 punktą.

⁵⁸ Bylos 5 tomas, 4 lapas, 3.2. punktą; Bylos 5 tomas, 36 lapas, 3.2. punktą; Bylos 5 tomas, 147 lapas, 3.2. punktą.

bei „Swedbank“, AB sudarė sutartis dėl pinigų tvarkymo paslaugų teikimo. Remiantis LVAT praktika, toks bendradarbiavimas laikytinas ūkio subjektų susitarimu konkurencijos teisės prasme⁵⁹. LVAT, įvertinęs tyrimo bylos medžiagą ir kitus dokumentus, LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje pripažino, kad aplinkybė dėl UAB „G4S Lietuva“ su minėtais bankais sudarytų susitarimų įrodyta⁶⁰.

2.1. UAB „G4S Lietuva“ susitarimas su AB SEB banku

(42) 2003 m. AB SEB bankas (tuo metu – AB Vilniaus bankas) pardavė su iki tol paties banko vykdytu pinigų tvarkymu ir bankomatų inkasavimu susijusį turtą UAB „G4S Lietuva“ (tuo metu – UAB „Falck Security“) bei 2003 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] sudarė su ja sutartį dėl pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugų pirkimo⁶¹.

(43) 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] UAB „G4S Lietuva“ ir AB SEB bankas susitarė papildyti 2003 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] sutartį naujais 7.3-7.8 punktais (toliau – 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutartis).

(44) 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutarties 7.4 punkte šalys įtvirtino, kad:

„nuo 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] Šalys susitaria periodiškai didinti kainas, nustatytas CIT ir ATM sutartyse, šiais dydžiais ir laikotarpiais:

1. Nuo 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. padidinimas, skaičiuojant nuo kainos, galiojusios iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS];
2. Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. padidinimas, skaičiuojant nuo kainos, galiojusios iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS];
3. Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. padidinimas, skaičiuojant nuo kainos, galiojusios iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS];
4. Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. padidinimas, skaičiuojant nuo kainos, galiojusios iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS];
5. Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. padidinimas, skaičiuojant nuo kainos, galiojusios iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS];
6. Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. padidinimas, skaičiuojant nuo kainos, galiojusios iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS];
7. Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. padidinimas, skaičiuojant nuo kainos, galiojusios iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS]“

(45) 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutarties 7.6 punktu šalys susitarė, jog:

„Falck turi pareigą teikti Bankui paslaugas pagal CIT ir ATM sutartis šiose sutartyse nustatytomis ir pagal 7.4 punktą padidintomis kainomis tik tuo atveju, jei (i) bet kuriuo metu iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS] Bankas visas jam reikalingas CIT ir ATM sutartyse numatytas paslaugas perka iš Falck, ir (ii) bet kuriuo metu po [KOMERCINĖ PASLAPTIS] bankas iš Falck perka ne mažiau kaip [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. visų jam reikalingų CIT ir ATM sutartyse numatytų paslaugų“.

(46) Minėtos sutarties 7.7 punkte šalys įtvirtino:

„Jei Bankas planuoja pradėti pirkti dalį jam reikalingų CIT ir ATM sutartyse numatytų paslaugų iš trečiųjų asmenų, Bankas privalo apie tai pranešti Falck ne vėliau nei likus 14 (keturiolika) darbo dienų iki trečiųjų asmenų paslaugų teikimo Bankui pradžios. Bet kuriuo metu iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS], jei atitinkamu laiku bankas bent dalį paslaugų, numatytų CIT ir ATM sutartyse, perka iš trečiųjų asmenų, neatsižvelgiant į tai, ar Bankas

⁵⁹ LVAT 2012 m. balandžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1245/2012, AB „Lietuvos draudimas“ ir kt. prieš Konkurencijos tarybą.

⁶⁰ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 77 punktas.

⁶¹ Bylos 5 tomas, 145 lapas.

apie tai pranešė Falck, Falck turi teisę pranešti Bankui apie CIT ir ATM sutarčių nutraukimą nuo datos, kuri yra ne ankstesnė nei 14 (keturiolika) darbo dienų nuo Falck pranešimo apie nutraukimą Bankui datos. Bet kuriuo metu po [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki IT ir ATM sutarčių galiojimo pabaigos, jei atitinkamu laiku bankas didesnę nei [KOMERCINĖ PASLAPTIS] dalį jam reikalingų paslaugų, numatytų CIT ir ATM sutartyse, perka iš trečiųjų asmenų, neatsižvelgiant, ar Bankas apie tai pranešė Falck, Falck turi teisę pranešti Bankui apie CIT ir ATM sutarčių nutraukimą nuo datos, kuri yra ne ankstesnė nei 14 (keturiolika) darbo dienų nuo Falck pranešimo Bankui dienos“.

(47) 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutarties 7.4, 7.6 ir 7.7 punktai galiojo nuo 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS], kai buvo sudaryta nauja UAB „G4S Lietuva“ ir AB SEB banko pinigų tvarkymo sutartis, kurioje nebuvo nuostatų, ribojančių SEB banko teisę pinigų tvarkymo paslaugas pirkti iš kitų tiekėjų⁶².

(48) Atsižvelgusi į 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutarties nuostatas, pinigų tvarkymo paslaugų svarbą banko veiklos, susijusios su grynaisiais pinigais, stabilumui ir nepertraukiamumui, kitas tyrimo metu nustatytas aplinkybes, Konkurencijos taryba 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime pripažino, kad AB SEB bankas buvo skatinamas (įsipareigojęs) visas⁶³ pinigų tvarkymo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“. Tik pirkdamas visas paslaugas iš UAB „G4S Lietuva“, AB SEB bankas galėjo išvengti neigiamų finansinių pasekmių dėl padidėjusių paslaugos teikimo įkainių ar veiklos sutrikimo rizikos, kuri atsirastų UAB „G4S Lietuva“ nutraukus pinigų tvarkymo paslaugų sutartį ar perkant paslaugas iš naujo, neišbandyto paslaugų teikėjo.

(49) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje atsižvelgė į tai, kad 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ - AB SEB banko sutartis numatė teisę UAB „G4S Lietuva“ pakeisti paslaugų teikimo įkainius arba nutraukti sutartį, AB SEB bankui pradėjus pirkti paslaugas iš kitų paslaugų teikėjų. LVAT vertinimu, šia sutartimi AB SEB bankas apribojo savo galimybes pirkti paslaugas iš kitų tiekėjų, ką patvirtina ir UAB „G4S Lietuva“ teisė nutraukti sutartį prieš terminą. Atsižvelgęs į pinigų tvarkymo paslaugų svarbą bankui, būtinybę užtikrinti paslaugos nepertraukiamumą, objektyvias rinkos aplinkybes, LVAT jas įvertino kaip patvirtinančias įsipareigojimo pirkti paslaugas iš vieno tiekėjo realumą⁶⁴.

2.2. UAB „G4S Lietuva“ susitarimas su „Swedbank“, AB

(50) 2001 m. rugsėjo 28 d. „Swedbank“, AB (tuo metu - AB „Lietuvos taupomasis bankas“) perleidęs banko vykdytą inkasavimo veiklą UAB „G4S Lietuva“ (tuo metu – UAB „Falck Security“), sudarė su UAB „G4S Lietuva“ Pinigų tvarkymo bei Bankomatų inkasavimo sutartis. Šiomis sutartimis „Swedbank“, AB įsipareigojo pinigų tvarkymo paslaugas [KOMERCINĖ PASLAPTIS], pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“.

(51) 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] UAB „G4S Lietuva“ ir „Swedbank“, AB sudarė Pinigų tvarkymo sutartį (toliau – 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutartis). Šios sutarties 4.1 punkte buvo įtvirtinta, kad:

„Atsižvelgiant į tai, kad Centras⁶⁵ savo įsipareigojimų pagal Sutartį tinkamam įvykdymui darė ir Prateštu Sutarties terminu savo rizika ir lėšomis darys papildomas investicijas – didinant Piniginio krovinio saugumą, vykdant Pinigų pervežimą, Pinigų saugojimą ir kitas su Pinigų tvarkymo paslaugomis susijusias investicijas, įskaitant, bet neapsiribojant transporto priemonių, kuriomis pervežami Pinigų kroviniai, Pinigų saugojimo patalpų, kuriose apdorojami Pinigai, saugumą – Bankas Sutarties galiojimo laikotarpiu, įskaitant

⁶² Bylos 74 tomas, 1 lapas.

⁶³ Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] – ne mažiau kaip [KOMERCINĖ PASLAPTIS] paslaugų.

⁶⁴ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 78-79 punktai.

⁶⁵ T.y. UAB „G4S Lietuva“.

Pratęstą Sutarties terminą, pirks Pinigų tvarkymo paslaugas tik iš Centro, jei Centro teikiamos Pinigų tvarkymo paslaugos atitinka Sutarties sąlygas. Šalys pripažįsta, kad šio punkto sąlygos nereiškia, kad bankas neturi teisės laisvai pasirinkti paslaugos teikėją arba kad už tokį pasirinkimą jam gali būti taikomos kokios nors neigiamos pasekmės pagal Sutartį. Bankui Sutarties galiojimo laikotarpiu pradėjus pirkti Pinigų tvarkymo paslaugas ar dalį jų, ar šias paslaugas atitinkančias kitas paslaugas ne tik iš Centro, Bankas sumokės Centrui kompensaciją už padarytas investicijas <...>. Kompensacijos dydis yra lygus [KOMERCINĖ PASLAPTIS], skaičiuojant nuo visos Centro gautinos sumos iš Banko už suteiktas paslaugas pagal Sutartį laikotarpiu nuo 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki dienos, kurią nustatoma aplinkybė, kad Bankas pradėjo pirkti Pinigų tvarkymo paslaugas ar dalį jų, ar šias paslaugas savo turiniu atitinkančias kitas paslaugas ne tik iš Centro⁶⁶.

(52) 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutarties 4.1 punktas galiojo nuo 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki 2011 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁶⁷.

(53) Įvertinusi 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutarties nuostatas, pinigų tvarkymo paslaugų svarbą banko veikloje, kitas tyrimo metu nustatytas aplinkybes, Konkurencijos taryba 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime pripažino, kad „Swedbank“, AB visą 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutarties galiojimą laikotarpį buvo skatinama (įsipareigojusi) visas pinigų tvarkymo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“. Tik pirkdama visas pinigų tvarkymo paslaugas visu sutarties galiojimo laikotarpiu iš UAB „G4S Lietuva“, „Swedbank“, AB galėjo išvengti neigiamų finansinių padarinių, kurie būtų sumokėjus kompensaciją UAB „G4S Lietuva“, bei galimo veiklos sutrikimo, perkant paslaugas iš naujo neišbandyto paslaugų teikėjo.

(54) Įvertinęs 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutartį, LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje pripažino, kad šia sutartimi buvo sudarytas įsipareigojimas paslaugas pirkti tik iš vieno tiekėjo, kuria bankas apribojo savo galimybes pirkti paslaugas iš kitų tiekėjų. Tai patvirtina sutartyje numatyta baudos (kompensacijos) taikymo galimybė. Atsižvelgęs į pinigų tvarkymo paslaugų svarbą bankams, būtinybę užtikrinti paslaugos nepertraukiamumą ir objektyvias rinkos aplinkybes, LVAT šias aplinkybes įvertino kaip patvirtinančias įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo realumą⁶⁸.

2.3. UAB „G4S Lietuva“ susitarimas su AB DNB banku

(55) 2004 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] AB DNB bankas (tuo metu – AB bankas „Nord/LB Lietuva“) perleido su grynųjų pinigų inkasavimu susijusią veiklą UAB „G4S Lietuva“ ir sudarė sutartis dėl pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugų teikimo. Pinigų tvarkymo ir Bankomatų inkasavimo sutartys (toliau – 2004 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo ir Bankomatų inkasavimo sutartys). 2004 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo ir Bankomatų inkasavimo sutarčių atitinkamai 5.1 ir 4.1 punktuose šalys įtvirtino, kad, atsižvelgiant į UAB „G4S Lietuva“ investicijas perimant banko pinigų tvarkymo ir apsaugos funkcijoms naudotą techniką bei darbuotojus, bankas sutarties galiojimo laikotarpiu pinigų tvarkymo bei bankomatų inkasavimo paslaugas pirks tik iš UAB „G4S Lietuva“⁶⁹. Bankui nusprendus pinigų tvarkymo ar bankomatų inkasavimo paslaugas pirkti iš kito teikėjo, bankas būtų turėjęs sumokėti UAB „G4S Lietuva“ kompensaciją, apskaičiuojamą pagal sutartyje įtvirtintą formulę⁷⁰.

⁶⁶ Bylos 5 tomas, 55 lapas.

⁶⁷ Bylos 5 tomas, 55 lapas; Bylos 32 tomas, 3 lapas.

⁶⁸ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 78-79 punktai.

⁶⁹ Bylos 5 tomas 3 lapas; Bylos 5 tomas, 90 lapas.

⁷⁰ Bylos 5 tomas, 9 lapas, 5.1 punktas; Bylos 5 tomas, 94 lapas, 4.1. punktas.

(56) 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] tarp AB DNB banko ir UAB „G4S Lietuva“ buvo sudaryti susitarimai (toliau – 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo sutartis ir 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Bankomatų inkasavimo sutartis), kuriais šalys susitarė pakeisti kai kurius 2004 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo ir Bankomatų inkasavimo sutarčių punktus.

(57) 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo ir 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Bankomatų inkasavimo sutarčių atitinkamai 5.1 ir 4.1 punktai buvo pakeisti taip:

„Šalys pripažįsta, kad Centro⁷¹ teikiamų pagal Sutartį paslaugų kainos nustatytos įvertinus banko perkamų šių paslaugų apimtį bei mastą Sutarties vykdymo laikotarpiu. Šalys pripažįsta ir patvirtina, kad Bankas turi teisę laisvai pasirinkti paslaugos teikėją ar pasirinkti papildomą paslaugos teikėją. Tačiau Bankas sutinka kompensuoti Centro praradimus, kuriuos jis patirtų, bankui sudarius sutartį ar kitą susitarimą, galinčius įtakoti tiesiogiai ar netiesiogiai Banko perkamų pagal Sutartį paslaugų apimtį ir (ar) mastą, ar paslaugų pirkimo visišką pasibaigimą (toliau – Aplinkybė). Šalys susitaria, kad Centro praradimai bus apskaičiuoti kaip tai aptarta toliau:

- (a) *jei Aplinkybė nustatoma per pirmus tris pratęstos Sutarties vykdymo metus, t. y. laikotarpiu nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS], Banko mokėtinos kompensacijos Centrai dydis yra lygus [KOMERCINĖ PASLAPTIS] skaičiuojant nuo visos Centro gautos (gautinos) sumos iš Banko už suteiktas paslaugas pagal Sutartį, laikotarpiu nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki dienos, kurią nustatoma Aplinkybė;*
- (b) *jei Aplinkybė nustatoma per ketvirtus ir penktus pratęstos Sutarties vykdymo metus, t. y. laikotarpiu nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS], Banko mokėtinos kompensacijos Centrai dydis yra lygus [KOMERCINĖ PASLAPTIS] skaičiuojant nuo visos Centro gautos (gautinos) sumos iš Banko už suteiktas paslaugas pagal Sutartį, laikotarpiu nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki dienos, kurią nustatoma Aplinkybė“⁷².*

(58) 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo sutartis ir 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Bankomatų inkasavimo sutartis atitinkamai 5.1 ir 4.1 punktai galiojo iki 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁷³, kai UAB „G4S Lietuva“ ir AB DNB bankas sutarė panaikinti nuostatas, numačiusias pareigą AB DNB bankui mokėti kompensacijas, pradėjus pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugas pirkti iš kito tiekėjo.

(59) Konkurencijos taryba, įvertinusi 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko sutarčių nuostatas, pinigų tvarkymo paslaugų svarbą banko veikloje, kitas tyrimo metu nustatytas aplinkybes, pripažino, kad AB DNB bankas buvo skatinamas (įsipareigojęs) visas pinigų tvarkymo (įskaitant bankomatų inkasavimą) paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“. AB DNB bankas tik pirkdamas visas paslaugas visu sutarčių galiojimo laikotarpiu iš UAB „G4S Lietuva“ galėjo išvengti neigiamų finansinių padarinių ir/ar veiklos sutrikimo rizikos.

(60) Įvertinęs 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB bankas sutartis, LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje pripažino, kad buvo sudarytas įsipareigojimas paslaugas pirkti tik iš vieno tiekėjo, kuriuo bankas apribojo savo galimybes pirkti paslaugas iš kitų tiekėjų. Tai patvirtina sutartyje numatyta baudos (kompensacijos) taikymo galimybė. Atsižvelgęs į pinigų tvarkymo paslaugų svarbą bankams, būtinybę užtikrinti paslaugos nepertraukiamumą ir objektyvias rinkos aplinkybes, LVAT šias aplinkybes įvertino kaip patvirtinančias įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo realumą⁷⁴.

⁷¹ T.y. UAB „G4S Lietuva“.

⁷² Bylos 5 tomas, 29 lapas.

⁷³ Bylos 5 tomas, 29 lapas; Bylos 54 tomas, 104 lapas.

⁷⁴ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 78-79 punktai.

3. UAB „G4S Lietuva“ susitarimų poveikis konkurencijai

(61) Konkurencijos taryba 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime pripažino, kad UAB „G4S Lietuva“ su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB (toliau visi bankai kartu – ir Bankai) sudaryti susitarimai pastebimai riboja ar galėjo riboti konkurenciją atitinkamose pinigų tvarkymo ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkose. Šią išvadą Konkurencijos taryba padarė įvertinusi reikšmingas teisinio ir ekonominio konteksto aplinkybes, kuriomis nagrinėti susitarimai buvo sudaryti ir kuriomis, siedamiesi su kitais panašiais susitarimais, jie galėjo turėti bendrą neigiamą poveikį konkurencijai⁷⁵.

(62) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje Konkurencijos tarybos atliktą poveikio konkurencijai vertinimą pripažino pagrįstu⁷⁶. LVAT pažymėjo, kad Konkurencijos taryba turėjo pagrįsti realų ar bent potencialų poveikį konkurencijai, o Konkurencijos tarybos nurodyti duomenys ir jų analizė yra pakankami, kad būtų galima konstatuoti, jog susitarimai galėjo daryti neigiamą poveikį konkurencijai⁷⁷.

3.1. UAB „G4S Lietuva“ susitarimų konkurenciją ribojantis poveikis pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje

(63) Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) *Delimitis*⁷⁸ byloje nurodė, jog įsipareigojimas pirkti iš vieno tiekėjo gali riboti konkurenciją, jei, įvertinus tokį įsipareigojimą visų kitų panašių sutarčių kontekste, galima konstatuoti, jog konkuruojančių paslaugų teikėjų galimybės rasti pirkėjus atitinkamoje rinkoje yra pastebimai apribotos⁷⁹. Atsižvelgdama į tai, 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime Konkurencijos taryba vertino, ar dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su bankais konkuruojantiems tiekėjams buvo ribojamos galimybės rasti pirkėjų atitinkamoje rinkoje, dėl ko atitinkamai jų galimybės įeiti į rinką ir joje plėstis buvo apribotos.

(64) Konkurencijos taryba, visų pirma, atsižvelgė į nagrinėtų susitarimų pobūdį ir trukmę. Bankai, pradėję pirkti pinigų tvarkymo paslaugas iš UAB „G4S Lietuva“ konkurento, būtų susidūrę su neigiamomis pasekmėmis – kompensacijomis (baudomis)⁸⁰ arba įkainių padidėjimo ir sutarties nutraukimo rizika. AB SEB banko įsipareigojimas pinigų tvarkymo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“ galiojo 5 metus ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁸¹, „Swedbank“, AB įsipareigojimas – 3 metus ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁸², tuo tarpu AB DNB banko įsipareigojimas – 3 metus ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁸³. Taigi, UAB „G4S Lietuva“ konkurentams buvo apribotos galimybės konkuruoti dėl paslaugų teikimo bankams nuo 3 metų ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki 5 metų ir [KOMERCINĖ PASLAPTIS]. Lyginant su kitomis sutartimis atitinkamoje rinkoje, šios sutarčių trukmės yra ilgos, pavyzdžiui, kitų sutarčių trukmės

⁷⁵ ESTT 1991 m. vasario 28 d. sprendimas byloje dėl preliminararaus nutarimo C-234/89, *Stergios Delimitis v Henninger Bräu AG*, ECR 1991 935.

⁷⁶ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 85 punktą.

⁷⁷ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 86 punktai.

⁷⁸ ESTT 1991 m. vasario 28 d. sprendimas byloje dėl preliminararaus nutarimo C-234/89, *Stergios Delimitis v Henninger Bräu AG*, ECR 935, 27 p.

⁷⁹ ESTT 1991 m. vasario 28 d. sprendimas byloje dėl preliminararaus nutarimo C-234/89, *Stergios Delimitis v Henninger Bräu AG*, ECR 935, 15 p. Taip pat žr. Bendrojo Teismo 1995 m. birželio 8 d. sprendimas byloje Nr. T-7/93, *Langnese-Iglo GmbH v. Commission*, ECR 1995 p. II-1533, 106 p. (patvirtintas ESTT 1998 m. spalio 1 d. sprendimu byloje Nr. 279/95P).

⁸⁰ Nutarimo (51) ir (57) pastraipos.

⁸¹ Nutarimo (47) pastraipa.

⁸² Nutarimo (52) pastraipa.

⁸³ Nutarimo (58) pastraipa.

yra 1 metai⁸⁴ ar 2 metai⁸⁵, arba neterminuotas sutartis, tačiau pastarosios gali būti nutrauktos, įspėjus prieš 1 ar 6 mėnesius⁸⁶.

(65) Visi nagrinėti susitarimai buvo sudaryti tarp ūkio subjektų, užimančių stiprias ar labai stiprias pozicijas tiek pinigų tvarkymo paslaugų teikimo, tiek ir šių paslaugų pirkimo lygmenyse.

(66) Nuo 2001 m. pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje veikiančio ir iki pat 2007 m. vieninteliu šių paslaugų teikėju išlikusio UAB „G4S Lietuva“ rinkos dalys 2007 – 2011 m. buvo labai didelės ir praktiškai nesikeitė. 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ užėmė [KOMERCINĖ PASLAPTIS]proc. visos pinigų tvarkymo paslaugų rinkos, 2008 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS]proc., 2009 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS]proc., 2010 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2011 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visos šios rinkos. Tuo tarpu vienintelio kito 2007 m. į šią rinką įėjusio pinigų tvarkymo paslaugų teikėjo Eurocash1, UAB rinkos dalys nuo pat įėjimo į šią rinką pradžios buvo nepalyginamai mažesnės. 2007 m. Eurocash1, UAB užėmė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2008 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. 2009 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2010 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., o 2011 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. pinigų tvarkymo paslaugų rinkos.

	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.
UAB „G4S Lietuva“	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]
Eurocash 1, UAB	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

1 lentelė. UAB „G4S Lietuva“ ir Eurocash1, UAB pinigų tvarkymo paslaugų rinkos dalys 2007 – 2011 m.

(67) Taigi, UAB „G4S Lietuva“ rinkos dalys 2007 – 2011 m. buvo nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., o artimiausias ir vienintelis UAB „G4S Lietuva“ konkurentas Eurocash1, UAB užėmė tik apie [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. šios rinkos. Taigi, UAB „G4S Lietuva“ rinkos dalis 2007-2011 m., lyginant ją su vienintelio ir artimiausio konkurento pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje rinkos dalimi, buvo keliasdešimt kartų didesnė.

(68) Be to, nagrinėti susitarimai buvo sudaryti su didžiausiais pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjais Lietuvoje. 2007 m. „Swedbank“, AB perkamų pinigų tvarkymo paslaugų dalis sudarė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB SEB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB DNB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visų atitinkamoje rinkoje perkamų pinigų tvarkymo paslaugų (bendrai šie trys bankai 2007 m. pirko [NE MAŽIAU KAIP 95] proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų). 2008 m. „Swedbank“, AB perkamų pinigų tvarkymo paslaugų dalis sudarė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB SEB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB DNB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visų atitinkamoje rinkoje perkamų pinigų tvarkymo paslaugų (bendrai šie trys bankai 2008 m. pirko [NE MAŽIAU KAIP 90] proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų). 2009 m. „Swedbank“, AB perkamų pinigų tvarkymo paslaugų dalis sudarė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB SEB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB DNB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visų atitinkamoje rinkoje perkamų pinigų tvarkymo paslaugų (bendrai šie trys bankai 2009 m. pirko [NE MAŽIAU KAIP 90] proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų). 2010 m. „Swedbank“, AB perkamų pinigų tvarkymo paslaugų dalis sudarė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB SEB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB DNB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visų

⁸⁴ Bylos 6 tomas, 70 lapas; Bylos 17 tomas, 91 lapas.

⁸⁵ Bylos 2 tomas, 93 lapas.

⁸⁶ Bylos 6 tomas, 82, 96, 111 lapai.

atitinkamoje rinkoje perkamų pinigų tvarkymo paslaugų (bendrai šie trys bankai 2010 m. pirko [NE MAŽIAU KAIP 85] proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų). 2011 m. „Swedbank“, AB perkamų pinigų tvarkymo paslaugų dalis sudarė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB SEB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., AB DNB banko – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visų atitinkamoje rinkoje perkamų pinigų tvarkymo paslaugų (bendrai šie trys bankai 2011 m. pirko [NE MAŽIAU KAIP 85] proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų). Taigi, trys didžiausi pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjai atitinkamoje rinkoje nagrinėjamu laikotarpiu pirko [85 – 100] proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų.

	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.
„Swedbank“, AB ⁸⁷	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]
AB SEB bankas	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]
AB DNB bankas ⁸⁸	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]
UAB „First Data Lietuva“ ⁸⁹	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	-	-	-
Visi bendrai:	[NE MAŽIAU KAIP 95]	[NE MAŽIAU KAIP 95]	[NE MAŽIAU KAIP 90]	[NE MAŽIAU KAIP 85]	[NE MAŽIAU KAIP 85]

2 lentelė. „Swedbank“, AB, AB SEB banko, AB DNB banko ir UAB „First Data Lietuva“ perkamų pinigų tvarkymo paslaugų dalys 2007-2011 m.

(69) Taip pat Konkurencijos taryba įvertino, kokia atitinkamos rinkos dalis buvo paveikta įsipareigojimų pirkti iš vieno tiekėjo ir kokia rinkos dalis buvo laisvai prieinama kitiems paslaugų teikėjams, norintiems patekti į rinką ar plėstis joje.

(70) AB SEB bankas, „Swedbank“, AB ir AB DNB bankas 2007 – 2011 m. pirko nuo [NE MAŽIAU KAIP 85] iki [NE MAŽIAU KAIP 95] proc. pinigų tvarkymo paslaugų pagal sutartis, kuriose buvo numatytas įsipareigojimas paslaugas pirkti iš vieno tiekėjo, t.y. UAB „G4S Lietuva“. Taigi, 2007 – 2011 m. kiti šių paslaugų teikėjai be apribojimų galėjo konkuruoti tik dėl [NE DAUGIAU KAIP 15] proc. paslaugų teikimo atitinkamoje rinkoje, nes tik tokia dalis šių paslaugų pirkėjų nebuvo įsipareigoję pinigų tvarkymo paslaugas pirkti iš vieno tiekėjo ir galėjo laisvai rinktis pinigų tvarkymo paslaugų teikėją. Kiti Lietuvoje veikiantys bankai 2007 – 2011 m. bendrai pirko tokią dalį visų pinigų tvarkymo paslaugų: 2007 m. šie bankai visi bendrai pirko [NE DAUGIAU KAIP 5] proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų, 2008 m. – [NE DAUGIAU

⁸⁷ 2001 m. UAB „G4S Lietuva“ ir „Swedbank“, AB sutarčių 4.1 ir 5.1 punktai numatė banko pareigą naudotis tik UAB „G4S Lietuva“ teikiamomis pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugomis, taigi, ir 2007 – 2008 m. „Swedbank“, AB buvo įsipareigojęs pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“ (Bylos 5 tomas, 34 lapas; Bylos 6 tomas, 31 lapas).

⁸⁸ 2004 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo ir Bankomatų inkasavimo sutartyse buvo įtvirtinta banko pareiga mokėti kompensacijas UAB „G4S Lietuva“ tuo atveju, jei AB DNB bankas bent dalį pinigų tvarkymo ar bankomatų inkasavimo paslaugų būtų pirkęs iš kito tiekėjo. Atsižvelgus į tai, darytina išvada, jog ir 2007 – 2008 m. AB DNB bankas buvo įsipareigojęs pinigų tvarkymo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“ (Bylos 5 tomas, 3, 90 lapai).

⁸⁹ UAB „G4S Lietuva“ 2006 m. sudarė pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo sutartį su UAB „First Data Lietuva“, pagal kurią UAB „First Data Lietuva“, pradėjusi iš kitų tiekėjų pirkti pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugas, reikalingas AB Sampo banko arba Nordea bank AB bankomatams inkasuoti. UAB „First Data Lietuva“ Konkurencijos tarybai patvirtino, jog ši sutartis apribojo jos galimybes keisti iš UAB „G4S Lietuva“ perkamų paslaugų apimtį. Ši nuostata UAB „First Data Lietuva“ atžvilgiu galiojo iki 2009 m. vasario 9 d. (Bylos 3 tomas, 92-94 lapai). Taigi, 2007 – 2008 m. UAB „First Data Lietuva“ buvo įsipareigojusi pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“ (Bylos 3 tomas, 37 lapas, 5 punktas).

KAIP 5] proc., 2009 m. – [NE DAUGIAU KAIP 10] proc., 2010 m. – [NE DAUGIAU KAIP 15] proc., o 2011 m. – [NE DAUGIAU KAIP 15] proc. visų šių paslaugų.

(71) Norėdami teikti pinigų tvarkymo paslaugas AB SEB bankui, AB DNB bankui ir „Swedbank“, AB kiti ūkio subjektai būtų turėję investuoti į pinigų tvarkymo paslaugų teikimui reikalingą infrastruktūrą – perskaičiavimo centrų įrengimą, perskaičiavimui reikalingą įrangą, automobilius, darbuotojus, taip pat reikalingos investicijos programinei įrangai, draudimui. Be šių investicijų infrastruktūrai, reikalingai pinigų tvarkymo paslaugoms teikti, paslaugų teikėjas turi atitikti ir teisės aktų bei paslaugų pirkėjų, bankų, keliamus reikalavimus, pavyzdžiui, praktinės patirties. Taigi, egzistuoja objektyvios aplinkybės, dėl kurių įėjimas į pinigų tvarkymo paslaugų rinką yra susijęs su tam tikrais reikalavimais bei investicijomis, reikalingomis tam, kad ūkio subjektas galėtų teikti pinigų tvarkymo paslaugas.

(72) Be šių objektyvių aplinkybių, įėjimas į pinigų tvarkymo rinką buvo apribotas dėl nagrinėtų UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su Bankais. „Swedbank“, AB ir AB DNB bankas, pradėję pirkti bent dalį paslaugų iš kito tiekėjo, būtų turėję sumokėti kompensaciją UAB „G4S Lietuva“, o pradėję pirkti iš kito tiekėjo visas paslaugas būtų turėję ne tik sumokėti kompensaciją, bet ir būtų susidūrę su veiklos sutrikimo rizika. Kitas paslaugų teikėjas, norėdamas teikti pinigų tvarkymo paslaugas „Swedbank“, AB ir AB DNB bankas, būtų turėjęs bent kompensuoti minėtų bankų praradimus, dėl ko būtų padidėjusios jo veiklos sąnaudos.

(73) AB SEB banko galimybės sudaryti sutartį su kitu paslaugų teikėju buvo ribojamos ne tik dėl galimų finansinių padarinių, kuriuos bankas būtų patyręs UAB „G4S Lietuva“ padidinus paslaugų įkainius, bet ir dėl to, kad, pradėjęs pirkti bent dalį pinigų tvarkymo paslaugų iš kito paslaugų teikėjo, AB SEB bankas būtų rizikavęs, kad UAB „G4S Lietuva“ nutrauks sutartį. Norėdamas išvengti šių neigiamų padarinių, AB SEB bankas būtų turėjęs pakeisti UAB „G4S Lietuva“ nauju paslaugų teikėju, tačiau tai buvo susiję su padidinta rizika banko veiklos tęstinumui ir tinkamam paslaugų, susijusių su grynaisiais pinigais, teikimui⁹⁰. Dėl šių priežasčių kitam pinigų tvarkymo paslaugų teikėjui buvo ar galėjo būti ribojamos galimybės veiksmingai konkuruoti dėl visų pinigų tvarkymo paslaugų teikimo AB SEB bankui. Kiti paslaugų teikėjai būtų turėję arba kompensuoti AB SEB banko finansinius praradimus padidėjus UAB „G4S Lietuva“ teikiamų paslaugų įkainiams (kurių prognozuoti iš anksto buvo neįmanoma), arba būtų turėję perimti visų pinigų tvarkymo paslaugų teikimą šiam bankui iš karto visa apimtimi. Tai būtų neproporcingai padidinę investicijų, reikalingų pinigų tvarkymo paslaugoms teikti, poreikį.

(74) Įsipareigojimas pirkti paslaugas iš vieno paslaugų teikėjo nebuvo objektyviai reikalingas pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugoms teikti. Kitų bankų pinigų tvarkymo sutartyse nebuvo nuostatų, kurios numatė pareigą paslaugas pirkti tik iš vieno tiekėjo. Visi šie bankai pinigų tvarkymo paslaugas pirkė tiek iš UAB „G4S Lietuva“, tiek iš Eurocash1, UAB. Be to, 2011 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] „Swedbank“, AB ir UAB „G4S Lietuva“ sudarytoje Pinigų tvarkymo paslaugų sutartyje⁹¹, 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] AB SEB bankas ir UAB „G4S Lietuva“ sudarytoje Pinigų tvarkymo sutartyje nebeliko nuostatų, įpareigojančių bankus pinigų tvarkymo paslaugas pirkti iš vieno tiekėjo.

(75) Jei nagrinėtose UAB „G4S Lietuva“ sutartyse nebūtų ribojimo rinktis pinigų tvarkymo paslaugų teikėją, šie Bankai būtų galėję sudaryti sutartis su kitais tiekėjais dėl banko pinigų tvarkymo, nepatirdami neigiamų finansinių pasekmių ar rizikos dėl sutarties nutraukimo ir veiklos sutrikimo. Taigi, ir kiti tiekėjai būtų galėję be papildomų apribojimų sudaryti sutartis su Bankais dėl jų pinigų tvarkymo. Tai būtų sudarę prielaidas didinti konkurenciją pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje⁹².

⁹⁰ Nuo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] SEB bankas be jokios rizikos galėjo pirkti tik iki [KOMERCINĖ PASLAPTIS] pinigų tvarkymo paslaugų.

⁹¹ Bylos 32 tomas, 3 lapas.

⁹² ESTT 2009 m. birželio 4 d. sprendimas byloje C-8/08, *T-Mobile Netherlands BV and Others v Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit*, ECR 2009 p. I-4529, 38 p.

(76) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje vertindamas UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudarytų susitarimų poveikį konkurencijai pinigų tvarkymo rinkoje, nurodė, kad įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo susitarimų poveikis turi būti įvertintas kitų panašių sutarčių kontekste, atsižvelgus į galimą nagrinėtomis sutartimis daromą bendrą (kumuliatyvų) poveikį⁹³. LVAT vertinimu, Konkurencijos tarybos nustatytos tiek UAB „G4S Lietuva“, tiek didžiausių pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjų (AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB) rinkos dalys neleidžia poveikio konkurencijai vertinti kaip mažai tikėtino. Konkurencijos tarybos nurodytų duomenų ir jų analizės pakanka, siekiant konstatuoti, jog susitarimai galėjo daryti neigiamą poveikį konkurencijai⁹⁴.

(77) LVAT taip pat nurodė, kad UAB „G4S Lietuva“ 2001 m. pradėjo perimti iš bankų pinigų tvarkymo paslaugų teikimą bei, atsižvelgusi į tai, kad iki 2007 m. rinkoje nebuvo konkurentų, tapo vieninteliu paslaugų teikėju iki 2007 m.⁹⁵ Rinkoje, kurioje sudaryti susitarimai, UAB „G4S Lietuva“ turėjo ypač didelę rinkos dalį (ne mažiau kaip 95 proc.), įsipareigojimais susieta rinkos dalis buvo didelė (ne mažiau kaip 85 proc.), buvo objektyvių įėjimo į rinką kliūčių, susijusių su specialiais teisiniais ir kitokio pobūdžio reikalavimais, kylančiais paslaugų teikėjams. Todėl sudarius įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo sutartis, paklausa ir pasiūla didelėje rinkos dalyje tapo įšaldyta⁹⁶.

3.2. UAB „G4S Lietuva“ susitarimų konkurenciją ribojantis poveikis tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje

(78) 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime Konkurencijos taryba pripažino, kad UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudaryti susitarimai turėjo neigiamą poveikį ne tik pinigų tvarkymo, bet ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje⁹⁷.

(79) Tiesioginio inkasavimo paslaugos ir pinigų tvarkymo paslaugos yra tarpusavyje susijusios. Tam, kad saugos tarnyba klientams galėtų teikti tiesioginio inkasavimo paslaugas, ji turi būti pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį su banku, kuriame klientas turi sąskaitą, dėl banko grynųjų pinigų tvarkymo. Tokios sutartys saugos tarnyboms su bankais yra reikalingos todėl, kad saugos tarnybai perdavus informaciją bankui apie tai, kokią grynųjų pinigų sumą bankas turi įskaityti į kliento sąskaitą banke, ir bankui įskaičius tokią sumą į kliento sąskaitą, klientas nebegali disponuoti saugos tarnybai perduotais grynaisiais pinigais. Šie pinigai tampa banko grynaisiais pinigais, tvarkomais pagal banko saugos tarnybai duotus nurodymus, pavyzdžiui, vežami į banko padalinius, naudojami bankomatams inkasuoti.

(80) Tai patvirtina „Swedbank“, AB ir AB SEB banko pateikti duomenys. „Swedbank“, AB prieš sudarydama 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutartį, pasiūlė UAB „G4S Lietuva“ panaikinti 2001 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutartyje buvusią nuostatą, pagal kurią „Swedbank“, AB pinigų tvarkymo paslaugas turėjo pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“, nurodydama, kad tai [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁹⁸. Tuo tarpu AB SEB bankas, 2006 m. vykdydamas bandomąjį projektą nurodė, kad [KOMERCINĖ PASLAPTIS]⁹⁹. Kiti bankai, būtent: Danske Bank A/S ir Nordea Bank AB, Konkurencijos tarybai paaiškino, kad viena iš

⁹³ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 81 punktus.

⁹⁴ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 85-86 punktai.

⁹⁵ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 87 punktai.

⁹⁶ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 88 punktus.

⁹⁷ Tai, kad tarp ūkio subjektų sudaryti susitarimai konkurenciją gali apriboti ne tik toje rinkoje, kurioje šie ūkio subjektai patys veikia, bet ir kitoje rinkoje, savo praktikoje yra pripažinusi ir Europos Komisija (Europos Komisijos 2007 m. spalio 17 d. sprendimas, COMP/D1/38606 – *GROUPEMENT DES CARTES BANCAIRES "CB"*, 179 punktas).

⁹⁸ Bylos 9 tomas, 6 lapas.

⁹⁹ Bylos 27 tomas, 159 lapas.

sprendimo pinigų tvarkymo paslaugų sutartį sudaryti su keliais paslaugų teikėjais priešasčių buvo noras sudaryti banko klientams galimybę rinktis inkasavimo paslaugų teikėjus¹⁰⁰.

(81) Vis dėlto, tam, kad saugos tarnyba galėtų teikti tiesioginio inkasavimo paslaugas bankų klientams, saugos tarnyba nebūtinai turi teikti bankams pinigų tvarkymo paslaugas visa apimtimi, kokia buvo numatyta UAB „G4S Lietuva“ sutartyse su Bankais. Saugos tarnyba nebūtinai turi pervežti banko grynuosius pinigus ir į banko padalinius, ir į oro uostą, ir į Lietuvos banką. Klientų inkasuotus grynuosius pinigus saugos tarnyba galėtų pervežti, pavyzdžiui, tik į Lietuvos banką. Kadangi įskaičiusi grynuosius pinigus į kliento sąskaitą banke tiesiogiai po to saugos tarnyba atlieka banko grynujų pinigų tvarkymą (pavyzdžiui, jų saugojimą, vežimą į Lietuvos banką, banko padalinius, bankomatus), saugos tarnybai reikalinga sutartis, suteikianti teisę tvarkyti banko pinigus.

(82) AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB negalėjo sudaryti su kitu tiekėju pinigų tvarkymo sutarčių, kitam tiekėjui reikalingų tam, kad jis galėtų teikti tiesioginio inkasavimo paslaugas AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientams. Bankai, pradėję pirkti net ir nedidelę dalį pinigų tvarkymo paslaugų iš kito tiekėjo, būtų susidūrę su neigiamomis pasekmėmis, kurias numatė jų su UAB „G4S Lietuva“¹⁰¹ sudarytos sutartys. Todėl Bankai buvo skatinami nesudaryti su kitais paslaugų teikėjais sutarčių, kurios jiems buvo reikalingos tiesioginiam inkasavimui atlikti.

(83) UAB „G4S Lietuva“, sudariusi įsipareigojimo pirkti tik iš vieno paslaugų teikėjo susitarimus su didžiausiais pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjais Lietuvoje, t. y. AB SEB banku, „Swedbank“, AB ir AB DNB banku, sukūrė ir išlaikė savo galią ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje. UAB „G4S Lietuva“ dalis tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje 2007 m. buvo [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2008 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2009 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2010 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2011 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. šios rinkos. Artimiausias ir vienintelis konkurentas, t. y. Eurocash1, 2007 m. užėmė [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2008 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2009 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2010 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc., 2011 m. – [KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. šios rinkos.

	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.
UAB „G4S Lietuva“	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]
Eurocash1, UAB	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]	[KOMERCINĖ PASLAPTIS]

3 lentelė. UAB „G4S Lietuva“ ir Eurocash1, UAB rinkos dalys tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje 2007 – 2011 m.

(84) UAB „G4S Lietuva“ išlaikė itin didelę rinkos dalį, o artimiausias konkurentas, t. y. Eurocash1, UAB, visu tuo laikotarpiu turėjo pakankamai nedidelę rinkos dalį. Tad dėl UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudarytų įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo sutarčių konkurencija tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje taip pat buvo ar galėjo būti apribota pastebimai.

(85) Konkurencijos tarybos nagrinėtas sutartis UAB „G4S Lietuva“ sudarė su trimis didžiausiais komerciniais bankais Lietuvoje, aptarnaujančiais didžiąją dalį verslo klientų – daugiau kaip 70 proc.¹⁰² verslo subjektų turėjo sąskaitas AB SEB banke, AB DNB banke ar

¹⁰⁰ Bylos 31 tomas, 55 lapas, 4 punktas; Bylos 54 tomas, 124 lapas. Bylos 53 tomas, 88 lapas.

¹⁰¹ Nutarimo (45), (51), (57) pastraipos

¹⁰² 2007 m. sąskaitą AB SEB banke turėjo 35 proc., „Swedbank“, AB – 23 proc., AB DNB banke – 22 proc. visų klientų (juridinių asmenų). 2008 m. sąskaitą AB SEB banke turėjo 32 proc., „Swedbank“, AB – 24 proc., AB DNB banke – 21 proc. visų klientų (juridinių asmenų). 2009 m. sąskaitą AB SEB banke turėjo 28 proc., „Swedbank“, AB – 24 proc., AB DNB banke – 22 proc. visų klientų (juridinių asmenų). 2010 m. sąskaitą AB SEB banke turėjo 27 proc., „Swedbank“, AB – 24 proc., AB DNB banke – 22 proc. visų klientų (juridinių asmenų). 2011 m. sąskaitą AB

„Swedbank“, AB. Šie bankai pirkė ir daugiausiai pinigų tvarkymo paslaugų - ne mažiau kaip 85 proc. Taigi, didžioji dalis grynųjų pinigų buvo apskaitoma ir tvarkoma per AB SEB banką, „Swedbank“, AB ir AB DNB banką. Tai reiškia, kad šių bankų klientai buvo pagrindiniai tiesioginio inkasavimo paslaugų pirkėjai, turintys daugiausia grynųjų pinigų, kuriuos galėtų inkasuoti saugos tarnyba, teikdama jiems paslaugas. Įvertinus šią aplinkybę kartu su ta aplinkybe, kad šie trys bankai turėjo ir didžiąją dalį verslo subjektų sąskaitų – daugiau kaip 70 proc. – akivaizdu, kad didžioji operacijų, susijusių su grynaisiais pinigais, dalis buvo susijusi būtent su šiais trimis bankais. Aplinkybė, jog daugiau kaip 70 proc. verslo subjektų sąskaitų buvo AB SEB banke, AB DNB banke ir „Swedbank“, AB, patvirtina išvadą, jog šie bankai buvo didžiausi pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjai. Be to, šiuose bankuose sutvarkoma grynųjų pinigų dalis rodo, jog daugiausia tiesioginio inkasavimo paslaugų pirkė būtent šių bankų klientai.

(86) Neturėdami galimybės įskaityti grynųjų pinigų į AB SEB banko, „Swedbank“, AB ir AB DNB banko sąskaitas, kiti paslaugų teikėjai negalėjo teikti tiesioginio inkasavimo paslaugų ir šių bankų klientams. Taip kiti paslaugų teikėjai buvo atriboti nuo didelės dalies potencialių tiesioginio inkasavimo paslaugų pirkėjų.

(87) Vertindama, ar konkurencija tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje buvo ar galėjo būti ribojama pastebimai, Konkurencijos taryba atsižvelgė ir į pinigų tvarkymo paslaugų rinkos struktūrą, kadangi šios paslaugos yra tarpusavyje susijusios. Be to, tai parodo grynųjų pinigų tvarkymo mastus ir kuriuose bankuose grynųjų pinigų yra sutvarkoma daugiausia. Todėl, net jei klientai gali pakeisti banką arba turi kelias sąskaitas skirtinguose bankuose, vis dėlto, didžioji dalis grynųjų pinigų operacijų buvo susijusi su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB. Todėl kitam paslaugų teikėjui, negalėjusiam teikti tiesioginio inkasavimo paslaugų AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientams, buvo ar galėjo būti pastebimai apribotos galimybės įeiti į atitinkamą rinką ar joje plėstis.

(88) Atsižvelgus į tai, kad Bankai, pradėję pirkti pinigų tvarkymo paslaugas iš kito teikėjo, būtų susidūrę su neigiamomis finansinėmis pasekmėmis ar tikėtina veiklos sutrikimo rizika, paslaugų teikėjas, norėjęs sudaryti pinigų tvarkymo sutartį su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB, tik tam, kad turėtų galimybę šių bankų klientų pinigus inkasuoti tiesiogiai ir tvarkyti šioje veikloje susidariusius banko pinigus, turėtų bent jau kompensuoti Bankų praradimus, atsiradusius dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB. Saugos tarnyba, norėjusi teikti tiesioginio inkasavimo paslaugas AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientams, būtų susidūrusi su papildomomis įėjimo į šią rinką kliūtimis, kurios riboja ar galėjo riboti kito tiekėjo galimybės veiksmingai konkuruoti tiesioginio inkasavimo rinkoje.

(89) Dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB žalos patyrė ir tie ūkio subjektai, kurie turėjo sąskaitas „Swedbank“, AB, AB DNB banke ir AB SEB banke ir kuriems buvo reikalingos tiesioginio inkasavimo paslaugos. Tokie Bankų klientai negalėjo rinktis tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėjo, kadangi AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB pinigų tvarkymo paslaugų sutartis buvo sudarę tik su UAB „G4S Lietuva“ ir buvo skatinami nesudaryti tokių sutarčių su kitu paslaugų teikėju. Taigi, jei šių bankų klientai būtų nusprendę pirkti tiesioginio inkasavimo paslaugas, pavyzdžiui, iš Eurocash1, UAB gryniesiems pinigais į jų sąskaitas atitinkamuose bankuose būtų galėję būti įskaityti tik nuvežus jiems priklausančius grynuosius pinigus į banką ir įskaitymą atlikus ten. Tačiau ši paslauga nebuvo tinkama alternatyva dėl didesnio rizikingumo, reikalingų investicijų bei papildomų laiko sąnaudų¹⁰³.

(90) Jei nebūtų buvę sudaryti susitarimai su UAB „G4S Lietuva“, AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB sutartis dėl pinigų tvarkymo paslaugų teikimo, reikalingas

SEB banke turėjo 27 proc., „Swedbank“, AB – 25 proc., AB DNB banke – 22 proc. visų klientų (juridinių asmenų) (Bylos 54 tomas, 95-99 lapai).

¹⁰³ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 69 punktą.

tiesioginiam inkasavimui, būtų galėję sudaryti nepatirdami jokių neigiamų pasekmių¹⁰⁴. Todėl kitiems paslaugų teikėjams nebūtų buvusios sudaromos papildomos kliūtys sudaryti bendradarbiavimo sutartis su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB ir teikti šių bankų klientams tiesioginio inkasavimo paslaugas. Nesant įsipareigojimo pinigų tvarkymo paslaugas pirkti iš UAB „G4S Lietuva“, nebūtų buvusi ribojama konkurencija ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje, o AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientai būtų galėję pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda rinkdamiesi tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėją.

(91) Jei nebūtų buvę sudaryti nagrinėti UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su Bankais, ne tik būtų buvusi veiksmingesnė konkurencija¹⁰⁵ tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje, bet ir AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientai būtų turėję galimybę rinktis jiems reikalingų tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėją.

(92) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje patvirtino, kad UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudaryti susitarimai galėjo riboti konkurenciją ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje. LVAT rėmėsi iš esmės tomis pačiomis aplinkybėmis kaip ir analizuodamas susitarimų poveikį pinigų tvarkymo rinkoje (nutarimo (76)(77)pastraipos).

(93) Susitarimai, kurie gali riboti konkurenciją, pažeidžia Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus ir yra draudžiami. LVAT patvirtino, kad UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su Bankais pažeidžia konkurencijos taisyklės¹⁰⁶. SESV 101 straipsnis draudžia konkurenciją ribojančius susitarimus, turinčius poveikį prekybai tarp Europos Sąjungos valstybių narių. UAB „G4S Lietuva“ susitarimai apėmė visą Lietuvos Respublikos teritoriją. Ši aplinkybė yra pakankama pripažinti, kad UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su bankais turėjo poveikį prekybai tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir pažeidė SESV 101 straipsnio reikalavimus¹⁰⁷.

4. Tyrimo išvados ir dėl jų pateiktos ūkio subjektų nuomonės bei paaiškinimai

(94) Kaip nurodyta nutarimo (3) pastraipoje, UAB „G4S Lietuva“ 2011 – 2012 m. kreipėsi į Konkurencijos tarybą siūlydama nutraukti tyrimą Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu. UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimus Konkurencijos taryba įvertino priimdama 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimą. LVAT vertinimu, taip Konkurencijos taryba nesudarė UAB „G4S Lietuva“ galimybės pateikti Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimus atitinkančius įsipareigojimus.

(95) Atsižvelgdama į LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje išdėstytas išvadas, papildomo tyrimo metu Konkurencijos taryba sudarė galimybę UAB „G4S Lietuva“ pateikti argumentus ir įrodymus, kad UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimai atitiko Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimus.

(96) Įvertinus 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime bei atnaujinto tyrimo metu nustatytas aplinkybes, Pranešime apie atliką tyrimą buvo padaryta išvada, kad nebuvo pagrindo nutraukti tyrimą pagal Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą patvirtinant UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimus. Tyrimą atlikti įgaliotų pareigūnų vertinimu, nebuvo tenkinama viena iš būtinų Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto taikymo sąlygų, t.y. UAB „G4S Lietuva“ veiksmais buvo padaryta esminė žala Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams.

(97) Atsižvelgus į tai, kad nebuvo pagrindo nutraukti tyrimą patvirtinant UAB „G4S Lietuva“ pateiktus įsipareigojimus, Pranešime apie atliką tyrimą buvo padaryta išvada, kad yra pagrindas už Konkurencijos tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime nustatytą ir LVAT 2014

¹⁰⁴ T. y. baudų ir/ar veiklos sutrikimo rizikos bei rizikos dėl sutarties nutraukimo.

¹⁰⁵ ESTT 2009 m. birželio 4 d. sprendimas byloje C-8/08, *T-Mobile Netherlands BV and Others v Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit*, 38 p.

¹⁰⁶ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 103 punktas.

¹⁰⁷ Europos Komisijos pranešimo „Paaiškinimai dėl Sutarties 81 ir 82 straipsniuose naudojamos sąvokos „poveikis prekybai““ 86 punktas, LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 62 punktas.

m. balandžio 8 d. nutartyje patvirtintą Konkurencijos įstatymo 5 ir SESV 101 straipsnio pažeidimą skirti UAB „G4S Lietuva“ Konkurencijos įstatyme numatytą sankciją.

(98) UAB „G4S Lietuva“ nuomonėje raštu nesutiko su Pranešime apie atliktą tyrimą išdėstytu vertinimu. UAB „G4S Lietuva“ nurodė, jog Konkurencijos tarybos pozicija dėl UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams yra prieštaringa, nes skirtingais atvejais Konkurencijos taryba nevienodai vertina UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitiktį Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams.

(99) Taip pat, UAB „G4S Lietuva“ teigimu, Konkurencijos taryba netinkamai aiškina Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto taikymo sąlygas. UAB „G4S Lietuva“ nurodo, kad Konkurencijos taryba Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą aiškina nesuderinamai su Europos Sąjungos teise, lingvistiniu ir teleologiniu šios normos aiškinimu bei diskriminuodama UAB „G4S Lietuva“, nukrypdoma nuo Konkurencijos tarybos išaiškinimų ir įsipareigojimų taikymo praktikos ankstesnėse bylose. Be to, UAB „G4S Lietuva“ nurodo, kad Konkurencijos taryba, vertindama žalą Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams, nepagrįstai vertina bylos faktines aplinkybes, susijusias su Eurocash1, UAB pajėgumu ir galimybėmis konkuruoti bei žala bankų klientų interesams.

(100) AB DNB bankas ir AB SEB bankas pateikė paaiškinimus dėl Pranešime apie atliktą tyrimą išdėstytų išvadų. AB SEB bankas nurodė, kad vertindama pažeidimo įtaką Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams, Konkurencijos taryba turėtų atsižvelgti į tai, kad Konkurencijos taryba leido UAB „G4S Lietuva“ vykdyti koncentraciją¹⁰⁸ įsigyjant „Swedbank“, AB ir AB DNB banko turto dalį. AB DNB bankas nesutiko su išvada, kad UAB „G4S Lietuva“ ir AB DNB banko susitarimas galėjo padaryti esminės žalos Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams, nes AB DNB bankas nelaikė Eurocash1, UAB tinkamu paslaugos teikėju.

(101) Konkurencijos tarybos 2014 m. rugsėjo 4 d. posėdyje UAB „G4S Lietuva“, AB DNB bankas ir AB SEB bankas palaikė raštu išdėstytus paaiškinimus. AB SEB bankas ir UAB „G4S Lietuva“ papildomai paaiškino, kad Konkurencijos taryba UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimus turėjo vertinti 2011 m. kontekste, kai UAB „G4S Lietuva“ pirmą kartą pateikė įsipareigojimus.

(102) UAB „G4S Lietuva“ taip pat pateikė paaiškinimus dėl sankcijos UAB „G4S Lietuva“ skyrimo. UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB negali būti vertinami kaip vienas ir turi būti vertinami atskirai. UAB „G4S Lietuva“ teigimu nei ESTT, nei LVAT praktikoje nebuvo išaiškinta, kad už draudžiamą susitarimą galima bausti tik vieną susitarimo šalį. Dėl baudos UAB „G4S Lietuva“ nurodė, kad Konkurencijos taryba netinkamai vertina pažeidimo pavojingumą, nes nepagrįstai nurodo, kad buvo apribotos bankų klientų galimybės rinktis tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėją. Taip pat Konkurencijos taryba kaip atsakomybę lengvinančią aplinkybę turėtų įvertinti 2004 m. birželio 3 d. nutarimą Nr. 1S-85 „Dėl leidimo UaB „Falck Security“ vykdyti koncentraciją įsigyjant AB banko „Nord/LB Lietuva“ turto dalį“.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

(103) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje pripažinęs, kad UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB turėjo konkurenciją ribojantį poveikį, konstatavo, kad atsakomybė galėtų būti taikoma tik UAB „G4S Lietuva“ dėl kitokios nei Bankų jos padėties. LVAT nurodė, kad Konkurencijos taryba netinkamai vertino 2011 m. ir 2012 m. UAB „G4S Lietuva“ pateiktus įsipareigojimus bei neįvykdė savo pareigų ir padarė

¹⁰⁸ 2001 m. gruodžio 6 d. Konkurencijos tarybos nutarimas Nr. 140 „Dėl leidimo UAB „Falck Security“ vykdyti koncentraciją įsigyjant AB „Lietuvos taupomasis bankas“ turto dalį“; 2004 m. birželio 3 d. Konkurencijos tarybos nutarimas Nr. 1S-85 „Dėl leidimo UaB „Falck Security“ vykdyti koncentraciją įsigyjant AB banko „Nord/LB Lietuva“ turto dalį“.

esminį procedūrinį pažeidimą. Esminiu procedūriniu pažeidimu LVAT laikė tai, kad Konkurencijos taryba tyrimo metu nenurodė UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų formos trūkumų¹⁰⁹ ir taip užkirto kelią UAB „G4S Lietuva“ pasinaudoti teise baigti tyrimą įsipareigojimų pateikimu.

(104) Iš nutarties motyvų matyti, jog Konkurencijos taryba negalėjo 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime pripažinti, kad UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimai buvo netinkami, jei nebuvo sudariusi UAB „G4S Lietuva“ galimybės pateikti išsamius Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto prasme paaiškinimus ir įsipareigojimus. Jei Konkurencijos taryba būtų sudariusi UAB „G4S Lietuva“ galimybę pateikti Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimus atitinkančius įsipareigojimus, Konkurencijos taryba, juos įvertinusi, galėjo ne taikyti atsakomybę UAB „G4S Lietuva“ už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies ir SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimą, o nutraukti tyrimą patvirtindama UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimus.

(105) UAB „G4S Lietuva“ prašymuose dėl įsipareigojimų patvirtinimo nebuvo nurodžiusi, kokių konkrečių veiksmų ji įsipareigoja neatlikti ateityje bei nebuvo pateikusi argumentų, kodėl jos veiksmai nepadarė esminės žalos įstatymo saugomiems interesams. Todėl, atsižvelgdama į LVAT nurodytus UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų vertinimo trūkumus, papildomo tyrimo metu Konkurencijos taryba sudarė sąlygas UAB „G4S Lietuva“ pateikti argumentus ir įrodymus dėl UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams.

(106) Šiame nutarime Konkurencijos taryba vertina UAB „G4S Lietuva“ pateiktus įsipareigojimus ir argumentus bei įrodymus dėl jų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams. Vykdydama LVAT nutartį ir siekdama pašalinti LVAT nustatytą procedūros pažeidimą, Konkurencijos taryba vertina, ar UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimai atitinka Konkurencijos įstatymo reikalavimus. Šį vertinimą Konkurencijos taryba atlieka atsižvelgdama į 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime bei LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje nustatytas UAB „G4S Lietuva“ veiksmų vertinimui reikšmingas aplinkybes.

(107) Konkurencijos taryba nesutinka su UAB „G4S Lietuva“ ir AB SEB banko nuomone, kad turėtų būti vertinama situacija, kuri buvo 2011 m., kai UAB „G4S Lietuva“ pirmą kartą kreipėsi į Konkurencijos tarybą, siūlydama pradėti derybas dėl įsipareigojimų, atlikti pakeitimus sutartyse ir keisti įmonės praktiką¹¹⁰. Nepagrįsta teigti, kad ūkio subjektui pateikus įsipareigojimus Konkurencijos taryba savaime privalo juos nedelsdama įvertinti ir priimti sprendimą dėl šių įsipareigojimų kaip pagrindo tyrimui nutraukti pagal tas aplinkybes, kurios buvo įsipareigojimų pateikimo metu. Konkurencijos taryba gali nutraukti tyrimą remdamasi Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktu tuomet, kai gali įvertinti, ar įsipareigojimai pašalina nagrinėjamą konkurencijos problemą, ar jie yra pakankamos apimties, taip pat kitas svarbias aplinkybes, įskaitant ir tai, ar įsipareigojimų patvirtinimas ir jų pagrindu tyrimo nutraukimas yra proporcinga priemonė viešojo Konkurencijos įstatymo saugomo intereso prasme. Todėl tai, kokioje tyrimo stadijoje Konkurencijos taryba nagrinės galimybę tyrimą nutraukti, patvirtindama įsipareigojimus, priklauso nuo konkrečių su nagrinėjamu pažeidimu susijusių aplinkybių, t.y. nuo to, kada Konkurencijos taryba turės pakankamai duomenų tam, kad galėtų įvertinti, ar įsipareigojimai atitinka visas būtinas Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto sąlygas. Taigi, nagrinėjamu atveju, siekdama įvertinti, UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimus, Konkurencijos taryba atsižvelgs į visas 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime nustatytas aplinkybes, susijusias su pripažintu Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio pažeidimu.

¹⁰⁹ Konkurencijos taryba nenurodė UAB „G4S Lietuva“, kad jos teikti įsipareigojimai netenkino Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimų.

¹¹⁰ Bylos 4 tomas, 36-37 lapai.

5. UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų vertinimas

5.1. Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimai

(108) Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktas numato, kad Konkurencijos taryba priima nutarimą nutraukti tyrimą, jeigu yra tenkinamos tokios sąlygos:

- (a) veiksmai nepadarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams;
- (b) ūkio subjektas, įtariamas pažeidęs įstatymą, geranoriškai nutraukė veiksmus;
- (c) ūkio subjektas, įtariamas įstatymo pažeidimu pateikė Konkurencijos tarybai rašytinį įsipareigojimą tokių veiksmų neatlikti ar atlikti veiksmus, šalinančius įtariamą pažeidimą ar sudarančius prielaidas jo išvengti ateityje.

(109) Jei nėra tenkinama bent viena iš sąlygų, Konkurencijos taryba neįgyja teisės nutraukti tyrimo Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu¹¹¹.

(110) Kaip matyti iš Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatų, pirmoji sąlyga – veiksmai nepadarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams - priklauso nuo objektyvių su nagrinėjamu galimu pažeidimu susijusių aplinkybių. Konkurencijos taryba turi pareigą nustatyti aplinkybes, reikšmingas pažeidimo vertinimui, kadangi Konkurencijos tarybai tenka pareiga įrodyti Konkurencijos įstatymo pažeidimą.

(111) Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad Konkurencijos įstatymo tikslas yra saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę Lietuvos Respublikoje. Konkurencijos įstatymo 2 straipsnio 1 dalis draudžia ūkio subjektams atlikti veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją. Šią nuostatą detalizuoja Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis, draudžiantis susitarimus, kuriais siekiama riboti konkurenciją ar kurie riboja ar gali riboti konkurenciją. Taigi, Konkurencijos taryba turi įvertinti, ar UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudaryti susitarimai padarė žalą Konkurencijos įstatymu saugomai sąžiningos konkurencijai laisvei bei tokios žalos mastą – ar žala buvo esminė. Tik nustačiusi, jog esminės žalos įstatymų saugomiems interesams padaryta nebuvo, o ūkio subjekto pateikti įsipareigojimai atitinka kitus Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkte numatytus reikalavimus, Konkurencijos taryba turi teisę priimti nutarimą nutraukti tyrimą Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu.

(112) Remiantis LVAT praktika, esminė žala įstatymo saugomiems interesams yra vertinamoji sąlyga, ir jos buvimas turi būti pripažįstamas kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes¹¹². Tai, ar ūkio subjekto veiksmai, kuriuos Konkurencijos taryba nagrinėja kaip galimai pažeidžiančius Konkurencijos įstatymo reikalavimus, padarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams priklauso nuo nagrinėjamų veiksmų pobūdžio, trukmės, masto ir kitų reikšmingų objektyvių aplinkybių.

(113) Konkurencijos taryba pažymi, kad UAB „G4S Lietuva“ nepagrįstai savo paaiškinimuose remiasi Konkurencijos tarybos sprendimais kitose bylose, kuriose Konkurencijos taryba patvirtino ūkio subjektų įsipareigojimus. Kitose bylose nustatytos aplinkybės ir atliktas jų vertinimas nėra susijęs su UAB „G4S Lietuva“ veiksmais, kurie nagrinėti Konkurencijos tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime, vertinimu. Jos taip pat negali patvirtinti ar paneigti, ar UAB „G4S Lietuva“ veiksmai padarė žalą Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams, ar ne. Taigi, tai, kad Konkurencijos taryba kitose bylose patvirtino ūkio subjektų įsipareigojimus ir tyrimus nutraukė, nereiškia, kad Konkurencijos taryba turi patvirtinti UAB „G4S Lietuva“ siūlomus įsipareigojimus ir tyrimą dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų nutraukti. Be to, UAB „G4S Lietuva“ negali teigti, jog Konkurencijos taryba ją diskriminuoja - ūkio subjektai, kurių

¹¹¹ LVAT 2013 m. kovo 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-706/2013, *TEO LT, AB v Konkurencijos taryba*; LVAT 2006 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A7-783-06, *AB „Gubernija“ v Konkurencijos taryba*.

¹¹² LVAT 2005 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A7-783-06, *AB „Gubernija“ v Konkurencijos taryba*.

įsipareigojimus ankstesnėse bylose patvirtino Konkurencijos taryba, atliko kitus veiksmus ir buvo kitoje situacijoje nei UAB „G4S Lietuva“.

(114) Vertinant galimybę nutraukti tyrimą dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su Bankais Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu, reikia įvertinti, kokią įtaką UAB „G4S Lietuva“ veiksmai turėjo Konkurencijos įstatymo saugomai sąžiningos konkurencijos laisvei atitinkamose rinkose.

(115) Įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo susitarimų pavojus konkurencijai yra toks, kad yra apribojama rinka konkuruojantiems tiekėjams ir potencialiems tiekėjams, silpninama konkurencija¹¹³. Įsipareigojimai pirkti iš vieno tiekėjo turi tiesioginę įtaką konkuruojančių tiekėjų galimybėms įeiti į rinką ir plėstis joje, taip ribodami konkurenciją tarp skirtingų prekių ženklų. Todėl nagrinėjami UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su Bankais pagal savo pobūdį daro žalą sąžiningos konkurencijos laisvei, kurią siekia apsaugoti Konkurencijos įstatymas.

(116) UAB „G4S Lietuva“ Konkurencijos tarybai nurodė, kad Europos Sąjungos teisėje esmine žala įstatymų saugomiems interesams laikomi itin sunkūs pažeidimai – susitarimai, ribojantys konkurenciją pagal tikslą, o nagrinėjamoje byloje tokie susitarimai sudaryti nebuvo. UAB „G4S Lietuva“ nuomone, Konkurencijos taryba, siekdama Lietuvos konkurencijos teisės suderinimo su Europos Sąjungos teise, turi pripažinti, kad UAB „G4S Lietuva“ veiksmai nepadarė esminės žalos ir tyrimą nutraukti. Šie UAB „G4S Lietuva“ argumentai nepagrįsti.

(117) Kaip minėta, remiantis Konkurencijos tarybai taikomu Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktu, Konkurencijos taryba ūkio subjekto įsipareigojimus gali patvirtinti tik nustačiusi, kad ūkio subjekto veiksmai nepadarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams. Esminę žalą įstatymų saugomiems interesams gali padaryti ne tik susitarimai, ribojantys konkurenciją pagal tikslą. Esminė žala turi būti vertinama atsižvelgus ne tik į pažeidimo pobūdį, bet ir mastą, trukmę bei kitas objektyvias aplinkybes. Europos Komisija įsipareigojimų nepriima kartelių bylose, tačiau tai, ar įsipareigojimai taikytini kitokio pobūdžio bylose, Europos Komisija sprendžia atsižvelgdama į visas reikšmingas kiekvienos bylos aplinkybes. Visapusišką objektyvių aplinkybių vertinimą atlieka ir Konkurencijos taryba.

(118) Dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB konkurencija pinigų tvarkymo ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkose galėjo būti pastebimai apribota (tai patvirtino ir LVAT). 2007 – 2011 m. UAB „G4S Lietuva“ teikė ne mažiau nei 95 proc. visų pinigų tvarkymo paslaugų atitinkamoje pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje ir ne mažiau nei 85 proc. šių paslaugų atitinkamoje rinkoje buvo teikiama pagal įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo susitarimus, kuriuos UAB „G4S Lietuva“ sudarė su Bankais. Kiti šių paslaugų teikėjai galėjo laisvai konkuruoti tik dėl ne daugiau kaip 15 proc. pinigų tvarkymo paslaugų teikimo.

(119) Tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje UAB „G4S Lietuva“ 2007 – 2011 m. teikė ne mažiau kaip 85 proc. paslaugų. Didžioji dalis - daugiau kaip 70 proc. verslo subjektų – potencialių šių inkasavimo paslaugų pirkėjų turėjo sąskaitas AB SEB banke, AB DNB banke ir „Swedbank“, AB. Tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėjai, negalėdami sudaryti pinigų tvarkymo sutarčių su Bankais, negalėjo teikti tiesioginio inkasavimo paslaugų Bankų klientams. Atsižvelgus tiek į pinigų, tvarkomų AB SEB banke, AB DNB banke ir „Swedbank“, AB, apimtis (ne mažiau kaip 85 proc.), tiek į potencialių tiesioginio inkasavimo paslaugų pirkėjų, turinčių šiuose bankuose sąskaitas, skaičių (daugiau kaip 70 proc.), kitų paslaugų teikėjų galimybės konkuruoti tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkoje, galėjo būti reikšmingai ribojamos (konkurencijos ribojimą tiesioginio inkasavimo rinkoje pripažino ir LVAT).

(120) Išdėstytos aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudaryti susitarimai padarė žalos sąžiningos konkurencijos laisvei tiek pinigų tvarkymo, tiek tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkose.

(121) Šios išvados nekeičia ir LVAT išvada, kad UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su Bankais galėjo riboti konkurenciją atitinkamose rinkose. Vertinant, ar susitarimai pažeidžia

¹¹³ Vertikaliųjų apribojimų gairių (2010/C 130/01) (OL 2010 C 130, p. 1.) 130 punktas.

Konkurencijos įstatymo 5 ir SESV 101 straipsnių reikalavimus, pakanka nustatyti, kad susitarimai galėjo daryti poveikį konkurencijai¹¹⁴. Todėl LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje ir nurodė, kad susitarimai bent galėjo daryti poveikį konkurencijai ir nenagrinėjo, ar susitarimai faktiškai padarė poveikį konkurencijai. Nepriklausomai nuo to, ar susitarimas faktiškai ar potencialiai riboja konkurenciją, jis daro žalą Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams ir dėl to yra draudžiamas.

(122) Esminė žala Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams nėra tapati faktiniam susitarimų poveikiui konkurencijai. Kaip nurodyta nutarimo (105) pastraipoje, esminė žala vertinama atsižvelgus į veiksmų pobūdį, mastą ir trukmę. Susitarimų poveikis konkurencijai yra viena iš aplinkybių, kuri gali rodyti Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams daromos žalos mastą. Tačiau esminę žalą gali rodyti ir kitos objektyvios aplinkybės, pavyzdžiui, nagrinėjamu atveju svarbia aplinkybe laikytina tai, kad buvo ribojamos AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB klientų galimybės pasirinkti tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėją. Šie Bankų klientai negalėjo pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda gauti geriausios kokybės paslaugas mažiausia kaina, nes galėjo tiesioginio inkasavimo paslaugas tik iš UAB „G4S Lietuva“.

(123) Nepaisant to, kad, LVAT pripažino, jog UAB „G4S Lietuva“ susitarimai galėjo turėti poveikį konkurencijai, LVAT nurodė, jog dėl UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudarytų susitarimų „<...> pakankamai ilgam laikui buvo uždarytos ypač didelės dalys tiriamų rinkų <...>“ bei kad „<...> sudarius išsipareigojimo pirkti paslaugas iš vieno tiekėjo sutartis, paklausa ir pasiūla didelėje rinkos dalyje tapo išaldyta <...>“¹¹⁵. Taip pat LVAT nurodė, jog „<...> Teisėjų kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismu, jog Tarybos atliktas susitarimų poveikio vertinimas konkurencijai yra pagrįstas, <...> konstatuotos rinkų dalys neleidžia poveikio konkurencijai vertinti kaip mažai tikėtino <...>“¹¹⁶. Taigi, LVAT nutartyje įvertintos aplinkybės patvirtina, jog žala Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams buvo padaryta.

(124) Tiek UAB „G4S Lietuva“ rinkų dalys atitinkamose rinkose, tiek AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB perkamų paslaugų apimtys rodo, kad UAB „G4S Lietuva“ veiksmų mastas buvo didelis. Be to, kad UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudaryti susitarimai apėmė dideles atitinkamų rinkų dalis, žala buvo daroma pakankamai ilgą laiką – iki 5,5 metų. Įvertinus tai, kad pinigų tvarkymo sutartys atitinkamoje rinkoje paprastai yra sudaromos trumpesniajam terminui¹¹⁷, UAB „G4S Lietuva“ susitarimų padaryta žala buvo esminė.

(125) Kaip savo praktikoje dėl esminės žalos įstatymų saugomiems interesams kriterijaus yra pažymėjęs LVAT, konkurencijos teisė saugo ne tik vartotojus ar ūkio subjektus, bet ir pačią rinkos struktūrą¹¹⁸. Todėl nustačius, jog konkurencija atitinkamoje rinkoje buvo reikšmingi apribota, yra pagrindas konstatuoti esminę žalą Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams. Atsižvelgdama tiek į UAB „G4S Lietuva“ rinkos dalis, tiek į Bankų perkamų pinigų tvarkymo paslaugų dalis, susitarimų trukmę, Konkurencijos taryba daro išvadą, jog žala konkurencingai rinkos struktūrai buvo padaryta. Tai patvirtino ir LVAT nurodydamas, kad sudarius išsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo susitarimus, pasiūla ir paklausa didelėje rinkos dalyje buvo išaldyta¹¹⁹.

(126) UAB „G4S Lietuva“ savo paaiškinimuose nurodė, kad Konkurencijos taryba nepagrindė, kad buvo padaryta esminė žala įstatymų saugomiems interesams, nes nepagrįstai vertino Eurocash1, UAB plėtros galimybes ir nepagrindė žalos AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientų interesams. Šie argumentai atmestini atsižvelgus į (125) pastraipoje

¹¹⁴ ESTT 1998 m. gegužės 28 d. sprendimas byloje Nr. C-75/95, *John Deere v. Komisiją*; LVAT 2012 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1245/2012, *AB Lietuvos draudimas ir kt. prieš Konkurencijos tarybą*.

¹¹⁵ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 88 punktas.

¹¹⁶ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 85 punktas.

¹¹⁷ Nutarimo (64) pastraipa.

¹¹⁸ LVAT 2013 m. kovo 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-706/2013, *AB TEO LT prieš Konkurencijos tarybą*.

¹¹⁹ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 88 punktas.

nurodytą LVAT išaiškinimą, taip pat Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 1 dalį. Esminė žala nebūtinai reiškia, kad Konkurencijos taryba turi nustatyti konkrečius ūkio subjektus ar vartotojus, kurių interesai buvo pažeisti nagrinėjama veiksmais. Žala gali būti padaryta ir konkurencingai rinkos struktūrai.

(127) Vis dėlto, Konkurencijos taryba pažymi, jog nuo 2007 m. atitinkamose rinkose pradėjusio veikti UAB „G4S Lietuva“ konkurento Eurocash1, UAB galimybės konkuruoti buvo apribotos. Jau nuo 2007 m., kai Eurocash1, UAB įsteigė perskaičiavimo centrą¹²⁰, Eurocash1, UAB galėjo teikti tiesioginio inkasavimo paslaugas bankų klientams. Tam pakako vieno perskaičiavimo centro. Nors ir turėjo reikalingą infrastruktūrą, Eurocash1, UAB negalėjo su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB sudaryti pinigų tvarkymo sutarties, reikalingos tiesioginio inkasavimo paslaugoms teikti. Tokią sutartį su „Swedbank“, AB ir AB SEB banku Eurocash1, UAB sudarė po to, kai nustojo galioti įsipareigojimai pirkti paslaugas tik iš UAB „G4S Lietuva“¹²¹. Nuo 2008 m. Eurocash1, UAB teikė pinigų tvarkymo paslaugas Nordea Bank AB ir Danske Bank A/S bei aptarnavo šių bankų klientus¹²². Nuo 2007 m. Eurocash1, UAB plėtė savo veiklą ir investavo į nagrinėtų paslaugų teikimui reikalingą infrastruktūrą¹²³. Nepaisant to, dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su Bankais Eurocash1, UAB laisvai galėjo konkuruoti tik dėl ne daugiau kaip 15 proc. pinigų tvarkymo paslaugų teikimo bei negalėjo konkuruoti dėl tiesioginio inkasavimo paslaugų teikimo AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientams. Išdėstytos aplinkybės patvirtina, kad UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su Bankais padarė žalos ne tik konkurencingai rinkos struktūrai, bet ir Eurocash1, UAB galimybėms konkuruoti atitinkamoje rinkoje.

(128) Tai, kad nėra AB SEB banko, AB DNB banko ar „Swedbank“, AB klientų skundų, nereiškia, kad nebuvo padaryta žala Bankų klientų interesams. Bankų klientai negalėdami rinktis tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėjo, negalėjo pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda ir gauti geriausios kokybės paslaugas mažiausia kaina. Reikalingas tiesioginio inkasavimo paslaugas jie galėjo pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“. Objektivi nustatytų aplinkybių analizė leidžia nustatyti žalą Bankų klientams, net ir negavus tokių klientų skundų. Esminės žalos įstatymo saugomiems interesams buvimas ar nebuvimas yra nustatomas atsižvelgiant į aplinkybių visumą, t. y. tyrimo metu analizuojamų veiksmų pobūdį, trukmę, mastą ir kitas aplinkybes, o ne vien į tai, ar ūkio subjektai ar vartotojai, kurių interesai galėjo būti pažeisti, pateikė Konkurencijos tarybai skundą, ar ne.

(129) Žalos Bankų klientų interesams nepaneigia ir tai, kad, kaip nurodo UAB „G4S Lietuva“, Bankų klientai galėjo naudotis inkasavimo su įskaitymu netiesiogiai paslaugomis. Kaip patvirtino LVAT¹²⁴, inkasavimo su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas paslaugos nepatenka į nagrinėjamą rinką, nes Bankų klientams jos nebuvo tinkamas pakaitalas tiesioginio inkasavimo paslaugoms. Todėl galimybės naudotis inkasavimo su įskaitymu netiesiogiai per tarpines sąskaitas paslaugomis buvimas neturi įtakos UAB „G4S Lietuva“ susitarimų žalos vertinimui.

(130) Atsižvelgus į UAB „G4S Lietuva“ veiksmų pobūdį, mastą ir trukmę, taip pat į tai, kad negalėdami rinktis tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėjo tiesioginės žalos patyrė AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientai, kurie savo veikloje naudoja tiesioginio inkasavimo paslaugas, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „G4S Lietuva“ veiksmai padarė esminės žalos Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams.

(131) Kadangi nėra tenkinama viena iš būtinų Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto sąlygų, Konkurencijos taryba neturi teisės nutraukti tyrimo Konkurencijos

¹²⁰ Bylos 1 tomas, 17 lapas.

¹²¹ Bylos 60 tomas, 5 lapas; Bylos 75 tomas, 6 lapas.

¹²² Bylos 1 tomas, 21 lapas; Bylos 17 tomas, 80 lapas; Bylos 37 tomas, 1-2 lapai.

¹²³ Tai patvirtina ir AB SEB banko 2011 m. organizuoto konkurso aplinkybės (Bylos 66 tomas, 1 lapas).

¹²⁴ 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 70 punktus.

įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu¹²⁵. Taip pat nėra tikslinga vertinti, ar UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimai atitinka kitus du Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkte įtvirtintus kriterijus, kadangi tai nekeistų išvadų dėl UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams.

5.2. Dėl kitų UAB „G4S Lietuva“ paaiškinimų

(132) Konkurencijos taryba pažymi, kad LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje, priešingai nei savo paaiškinimuose nurodė UAB „G4S Lietuva“, nevertino, ar UAB „G4S Lietuva“ veiksmai padarė esminės žalos įstatymų saugomiems interesams. LVAT nurodė, kad UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimo vertinimo procedūra buvo ydinga, nes Konkurencijos taryba nesuteikė UAB „G4S Lietuva“ galimybės pateikti Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimus atitinkančių įsipareigojimų. LVAT teigimu, Konkurencijos tarybos atliktas UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams vertinimas nebuvo pakankamai motyvuotas, nebuvo atlikta konkrečių ūkio subjekto pateiktų įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatyme numatytiems įsipareigojimų tvirtinimo pagrindams analizė¹²⁶. LVAT nurodė, kad Konkurencijos taryba turi kompetenciją įvertinti, ar ūkio subjekto pateikti įsipareigojimai atitinka Konkurencijos įstatymo reikalavimus. Teismas šio vertinimo negali atlikti tol, kol Konkurencijos taryba neįgyvendino savo pareigų, vertindama ūkio subjekto pateiktus įsipareigojimus. Todėl LVAT pripažino, kad Konkurencijos taryba tęsdama tyrimą ir priimdama nutarimą turi atsižvelgti į Konkurencijos įstatyme įtvirtintus įsipareigojimų vertinimo kriterijus, be kita ko, ir esminę žalą įstatymų saugomiems interesams¹²⁷.

(133) Taigi, LVAT nutartyje pripažino, kad LVAT negali įvertinti UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams, kol tokio vertinimo neatliko Konkurencijos taryba. Dėl šios priežasties LVAT ir grąžino bylą Konkurencijos tarybai papildomam tyrimui atlikti. Vykdydama šį LVAT įpareigojimą Konkurencijos taryba įvertino, kad UAB „G4S Lietuva“ veiksmai padarė esminę žalą Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams, todėl Konkurencijos taryba neturi teisės nutraukti tyrimo patvirtindama UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimus.

(134) UAB „G4S Lietuva“ nuomone, Konkurencijos tarybos pozicija dėl UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų pakankamumo yra nenuosekli ir negali būti laikoma pagrįsta. Šią nuomonę UAB „G4S Lietuva“ grindžia keliais Konkurencijos tarybos dokumentais:

- (a) Konkurencijos tarybos 2014 m. balandžio 29 d. raštu¹²⁸, kuriame nurodyta, kad UAB „G4S Lietuva“ 2011 – 2012 m. pateikti duomenys nesudaro pagrindo įvertinti UAB „G4S Lietuva“ siūlytų įsipareigojimų atitikties Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto reikalavimams bei įvertinti galimybes nutraukti tyrimą šiuo pagrindu¹²⁹. Šiuo raštu Konkurencijos taryba taip pat paprašė UAB „G4S Lietuva“ pateikti argumentus bei įrodymus, pagrindžiančius, jog yra tenkinamos visos Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto sąlygos;
- (b) Konkurencijos tarybos 2014 m. liepos 7 d. prašymu LVAT atnaujinti procesą administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-253/2014 (toliau – Prašymas dėl proceso atnaujinimo), kurioje buvo priimta 2014 m. balandžio 8 d. nutartis. Vienas iš Prašymo dėl proceso atnaujinimo argumentų yra susijęs su Konkurencijos

¹²⁵ LVAT 2013 m. kovo 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-706/2013, *TEO LT, AB v Konkurencijos taryba*.

¹²⁶ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 112 punktas.

¹²⁷ LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 115 punktas.

¹²⁸ Bylos 92 tomas, 21 lapas.

¹²⁹ Nutarimo (3) pastraipa.

įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto taikymu. UAB „G4S Lietuva“ teigimu, Prašyme dėl proceso atnaujinimo Konkurencijos taryba pakeitė savo poziciją dėl duomenų UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų vertinimui pakankamumo, kurią buvo išdėsčiusi ankstesniame 2014 m. balandžio 29 d. rašte, nes Prašyme dėl proceso atnaujinimo Konkurencijos taryba nurodo, kad duomenų įvertinti UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimus pakako ir kad Konkurencijos taryba pagrįstai šiuos įsipareigojimus atmetė;

- (c) 2014 m. liepos 29 d. Pranešime apie atliktą tyrimą padaryta išvada, jog UAB „G4S Lietuva“ veiksmai padarė esminę žalą Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams, nors, UAB „G4S Lietuva“ vertinimu, Konkurencijos taryba neatliko jokių tyrimo veiksmų.

(135) UAB „G4S Lietuva“ teigimu, šie tarpusavyje prieštaraujantys Konkurencijos tarybos veiksmai yra nesąžiningi¹³⁰.

(136) UAB „G4S Lietuva“ argumentai dėl Konkurencijos tarybos veiksmų priešaringumo ir nesąžiningumo yra nepagrįsti. Į UAB „G4S Lietuva“ Konkurencijos taryba kreipėsi vykdydama 2014 m. balandžio 8 d. LVAT nutartį, kuri Konkurencijos tarybai yra privaloma. Konkurencijos taryba paprašė UAB „G4S Lietuva“ pateikti argumentus bei įrodymus, jog yra tenkinamos visos Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto sąlygos, tam, kad galėtų pašalinti LVAT nustatytus UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų vertinimo trūkumus.

(137) Vis dėlto, LVAT nutarties vykdymas neriboja Konkurencijos tarybos teisės pateikti LVAT Prašymą atnaujinti procesą Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 153 straipsnio 2 dalies 10 punkto pagrindu. Konkurencijos tarybos nuomone, LVAT padarė esminį materialinės teisės normų pažeidimą taikydamas Konkurencijos įstatymo nuostatas, nes nevertino 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimo išvados, kad buvo padaryta esminė žala įstatymų saugomiems interesams ir dėl to nebuvo pagrindo nutraukti tyrimo Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu. Prašymo dėl proceso atnaujinimo pateikimas savaime nesukelia pasekmių 2014 m. balandžio 8 d. nutarties teisėtumui, todėl Konkurencijos taryba neturi pagrindo nevykdyti LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutarties.

(138) Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, taip pat nėra pagrindo tenkinti ir UAB „G4S Lietuva“ prašymo stabdyti tyrimą ir nepriimti sprendimo nagrinėjamoje byloje iki LVAT išnagrinės Prašymą dėl proceso atnaujinimo. ABTĮ nenumato, kad pateikus prašymą dėl proceso atnaujinimo, nutartis toje byloje, kurioje prašymas pateiktas, nėra vykdytina. LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartis yra galutinė ir neskundžiama, ginčo dėl šios nutarties teisme šiuo metu nėra. Todėl Konkurencijos taryba neturi pagrindo stabdyti tyrimo, kurį galutine ir neskundžiama nutartimi atlikti įpareigojo LVAT.

(139) Konkurencijos taryba pažymi, jog UAB „G4S Lietuva“ nepagrįstai Prašyme dėl proceso atnaujinimo Konkurencijos tarybos pateiktus argumentus vertina kaip išankstinį nusistatymą. Prašyme dėl proceso atnaujinimo Konkurencijos taryba pateikė argumentus dėl aplinkybių, kurios buvo priimant 2012 m. gruodžio 20 d. nutarimą. Šiame nutarime vertinimą Konkurencijos taryba atliko atsižvelgdama į papildomo tyrimo metu UAB „G4S Lietuva“ pateiktus argumentus bei duomenis. Konkurencijos tarybos vertinimu, UAB „G4S Lietuva“ nepateikė pagrįstų argumentų ir įrodymų, jog esminės žalos įstatymų saugomiems interesams nebuvo padaryta.

(140) Tačiau tai, kad Konkurencijos taryba tiek 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime, tiek šiame nutarime pripažino, jog nėra tenkinamos Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto sąlygos, nereiškia, kad Konkurencijos taryba veikia turėdama išankstinį nusistatymą. Konkurencijos taryba iš naujo įvertino su UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimais susijusias objektyvias aplinkybes – pažeidimo pobūdį, mastą, trukmę, taip pat atsižvelgė į susitarimų įtaką bankų klientų interesams. Objektyvios nustatytos aplinkybės rodo, kad esminė žala

¹³⁰ Kaip nurodo UAB „G4S Lietuva“, tarptautinėje viešojoje teisėje taikomas *estoppel* principas reiškia, kad niekas negali gauti naudos iš savo priešaringų bei nenuoseklių veiksmų.

Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams padaryta buvo, todėl Konkurencijos taryba neturi teisės nutraukti tyrimą Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu¹³¹.

(141) UAB „G4S Lietuva“ taip pat nurodo, kad Konkurencijos taryba nesivadovavo LVAT nagrinėtoje byloje, kurioje priimta 2014 m. balandžio 8 d. nutartis, surinktais įrodymais, būtent: teismo proceso metu AB SEB banko, AB DNB banko, „Swedbank“, AB ir UAB „G4S Lietuva“ pateiktomis specialistų išvadomis. Atsakydama į šį argumentą, Konkurencijos taryba pastebi, kad šios specialistų išvados nėra susijusios su UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų vertinimu, kurį atliko Konkurencijos taryba papildomo tyrimo metu. Jose buvo pateikti paaiškinimai susiję su rinkos apibrėžimu, susitarimų pobūdžio bei poveikio konkurencijai vertinimu, taip pat bankų atsakomybe už konkurencijos taisyklių pažeidimus ir baudos skyrimu bankams. Nagrinėjamu atveju nėra ginčo dėl Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio sudėties, kadangi ji patvirtina LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartimi, taip pat nėra nagrinėjamas AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB atsakomybės ar baudų jiems skyrimo klausimas. UAB „G4S Lietuva“ nenurodė, kuo specialistų išvados yra reikšmingos vertinant UAB „G4S Lietuva“ įsipareigojimų atitiktį Konkurencijos įstatymo reikalavimams ar UAB „G4S Lietuva“ atsakomybės klausimą.

5.3. Išvados dėl UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB

(142) UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB turėjo konkurenciją ribojantį poveikį atitinkamose pinigų tvarkymo ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkose. UAB „G4S Lietuva“ 2007 – 2011 m. rinkos dalys atitinkamose rinkose buvo didelės, o Bankai pirkė didžiausias pinigų tvarkymo paslaugų apimtis. Šie UAB „G4S Lietuva“ susitarimai truko pakankamai ilgą laiką – iki 5,5 metų. Taip pat, negalėdami rinktis tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėjo, tiesioginės žalos patyrė AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB klientai, kurie savo veikloje naudojo tiesioginio inkasavimo paslaugas. Jie negalėjo pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda ir gauti geriausios kokybės tiesioginio inkasavimo paslaugas mažiausia kaina. Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „G4S Lietuva“ veiksmai padarė esminės žalos Konkurencijos įstatymo saugomiems interesams.

(143) Kadangi nėra tenkinama viena iš būtinų – esminės žalos įstatymų saugomiems interesams – tyrimo nutraukimo pagal Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punktą sąlyga ir atsižvelgus į LVAT praktiką¹³², tyrimas dėl susitarimų pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimams negali būti nutrauktas Konkurencijos įstatymo 28 straipsnio 3 dalies 2 punkto pagrindu.

(144) LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartimi patvirtino Konkurencijos įstatymo 5 ir SESV 101 straipsnių pažeidimo sudėties elementus:

- (a) UAB „G4S Lietuva“ sudarė susitarimus su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB (nutarimo (41) pastraipa);
- (b) UAB „G4S Lietuva“ su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB sudarė įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo susitarimus, kurias buvo apribotos bankų galimybės pirkti paslaugas iš kitų tiekėjų (nutarimo (49), (54), (60) pastraipos);
- (c) UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB galėjo riboti konkurenciją (nutarimo (62) pastraipa);

¹³¹ LVAT 2013 m. kovo 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-706/2013, *TEO LT, AB v Konkurencijos taryba*.

¹³² LVAT 2013 m. kovo 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-706/2013, *TEO LT, AB v Konkurencijos taryba*.

- (d) UAB „G4S Lietuva“ susitarimai su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB turėjo poveikį prekybai tarp Europos Sąjungos valstybių narių (nutarimo (93) pastraipa).

(145) Atsižvelgus į tai, kad UAB „G4S Lietuva“ sudarė susitarimus, kurie galėjo riboti konkurenciją ir kurie turėjo poveikį prekybai tarp Europos Sąjungos valstybių narių, UAB „G4S Lietuva“ pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimus.

(146) Atsižvelgus į LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje pateiktus išaiškinimus dėl AB SEB banko, AB DNB banko ir „Swedbank“, AB atsakomybės, nėra pagrindo pripažinti, kad AB SEB bankas, AB DNB bankas ir „Swedbank“, AB pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimus.

6. Sankcijos

(147) Remiantis ESTT praktika, ūkio subjekto kaltė dėl konkurencijos taisyklių pažeidimo yra įrodyta, kai nagrinėjama įmonė negali nežinoti, kad jos veiksmai yra antikonkurencinio pobūdžio, nesvarbu, suvokė ji ar ne, kad pažeidžia konkurencijos teisės normas¹³³. Įvertinus nutarime ir LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje nustatytas aplinkybes, UAB „G4S Lietuva“ negalėjo nežinoti, kad įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo susitarimai su Bankais yra konkurenciją ribojančio pobūdžio ir gali pažeisti konkurencijos taisykles, įtvirtintas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsniuose.

(148) Kaip patvirtino ir LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje, UAB „G4S Lietuva“ sudarė susitarimus su AB SEB banku, AB DNB banku ir „Swedbank“, AB, kuriais šie bankai įsipareigojo pinigų tvarkymo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“ ir dėl kurių galėjo būti ribojama konkurencija pinigų tvarkymo ir tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkose. LVAT nurodė, kad atsakomybė už nagrinėtus konkurenciją ribojančius susitarimus pagrindas galėtų būti taikoma tik UAB „G4S Lietuva“ dėl kitos nei Bankų jos padėties. LVAT pažymėjo, kad UAB „G4S Lietuva“ buvo kitokioje padėtyje, vertinant jos galimybes suvokti ir kontroliuoti savo sudaromų susitarimų poveikį konkurencijai. UAB „G4S Lietuva“ buvo tiekėjas sudaręs visas poveikį konkurencijai galėjusias daryti sutartis, todėl ji galėjo matyti situaciją rinkoje ir situacijos rinkoje dinamiką. Be to, UAB „G4S Lietuva“ turėjo geresnes galimybes vertinti savo sutarčių poveikį esamiems ar potencialiems konkurentams, nes tai toje pačioje rinkoje veikiantys ar galintys veikti ūkio subjektai. Taigi, UAB „G4S Lietuva“ galėjo suvokti savo sudaromų susitarimų poveikį konkurencijai ir netgi galėjo jį kontroliuoti, nes buvo visų nagrinėtų konkurenciją ribojančių susitarimų šalis.

(149) Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, nepagrįsti yra UAB „G4S Lietuva“ argumentai, kad negali būti taikoma sankcija UAB „G4S Lietuva“ už Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio pažeidimą. UAB „G4S Lietuva“ negalėjo nežinoti, kad susitarimai su Bankais yra konkurenciją ribojančio pobūdžio, o LVAT 2014 m. balandžio 8 d. nutartyje nurodė, kad UAB „G4S Lietuva“ galėjo įvertinti savo sutarčių poveikį esamiems ar potencialiems konkurentams.

(150) Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, yra pagrindas UAB „G4S Lietuva“ taikyti Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytą sankciją – skirti piniginę baudą.

(151) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama piniginei bauda iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Šio įstatymo 37 straipsnyje išdėstyti baudų skyrimo ir jų dydžio nustatymo principai – skiriant baudas ūkio subjektams atsižvelgiama į padaryto pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes,

¹³³ ESTT 2013 m. birželio 18 d. sprendimas byloje dėl prejudicinio sprendimo Nr. C-681/11, *Bundswettbewerbsbehörde v. Schenker & Co. AG*, 37 p.

kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui bei ūkio subjekto prekių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su pažeidimu, pardavimų vertę.

(152) Baudos dydis nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 (toliau – Baudų dydžio nustatymo aprašas), kurio 4 punktą nustato, kad už draudžiamą susitarimą ūkio subjektui skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais, t. y. pirma, apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, vėliau bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas.

(153) Kadangi šis nutarimas yra priimamas atlikus papildomą tyrimą dėl Konkurencijos tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime padarytų išvadų, o papildomo tyrimo metu naujų, baudos skyrimui turinčių reikšmės aplinkybių nebuvo nustatyta, skirdama baudą UAB „G4S Lietuva“ Konkurencijos taryba atsižvelgia į tas aplinkybes, kurias vertino skirdama baudą 2012 m. gruodžio 20 d. nutarime.

6.1. Bazinis baudos dydis

(154) Bazinis baudos dydis apskaičiuojamas remiantis UAB „G4S Lietuva“ tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis ir pažeidimo trukme.

6.1.1. Pardavimų vertė

(155) Baudų dydžio nustatymo aprašo 5 punktą nustato, kad pardavimų vertė paprastai nustatoma pagal paskutinių vienerių ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą ūkinių metų pardavimų pajamas, gautas tiesiogiai ir netiesiogiai iš su pažeidimu susijusių prekių pardavimų.

(156) Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, pinigų tvarkymo (įskaitant bankomatų inkasavimo) ir tiesioginio inkasavimo paslaugų teikimas yra tiesiogiai su pažeidimu susijusi UAB „G4S Lietuva“ veikla. Todėl, skaičiuojant baudą UAB „G4S Lietuva“, pardavimų vertė nustatoma remiantis UAB „G4S Lietuva“ pajamomis, gautomis už pinigų tvarkymo (įskaitant bankomatų inkasavimo) ir tiesioginio inkasavimo paslaugų teikimą per paskutinius vienerius dalyvavimo darant pažeidimą ūkinius metus, t. y. 2011 m.¹³⁴

6.1.2. Pažeidimo pavojingumas

(157) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 8 punktu, bazinis baudos dydis lygus pardavimų vertės dalies, apskaičiuotos įvertinus pažeidimo pavojingumą, ir pažeidimo trukmės metais sandaugai, todėl būtina įvertinti UAB „G4S Lietuva“ padaryto pažeidimo pavojingumą.

(158) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 10 punktu, pažeidimo pavojingumas įvertinamas atsižvelgiant į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, tokias kaip pažeidimo pobūdis, visų pažeidimo dalyvių bendra rinkos dalis, pažeidimo geografinis plotas, ir kitas aplinkybes. Šių aplinkybių svarba ir jų vertinimo poreikis priklauso nuo kiekvieno konkretaus pažeidimo.

(159) Vertinant nagrinėjamo pažeidimo pobūdį, atsižvelgtina į tai, kad nagrinėjami susitarimai yra vertikalūs susitarimai, kuriais AB SEB bankas, „Swedbank“, AB ir AB DNB bankas įsipareigojo pinigų tvarkymo (įskaitant bankomatų inkasavimo) paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“. Dėl šių susitarimų buvo padidintos patekimo į pinigų tvarkymo rinką ar plėtimosi joje kliūtys. Dėl šių susitarimų neigiamas poveikis galėjo būti tiek pačiai rinkos struktūrai, tiek rinkoje veikiančių ar galinčių veikti ūkio subjektų galimybėms patekti į rinką ir joje plėstis.

(160) UAB „G4S Lietuva“, turėjęs dideles dalis tiek pinigų tvarkymo, tiek tiesioginio inkasavimo paslaugų rinkose, įsipareigojimo pirkti iš vieno tiekėjo susitarimus sudarė su

¹³⁴ Bylos 77 tomas, 7 lapas.

didžiausiais pinigų tvarkymo paslaugų pirkėjais. Dėl šių susitarimų konkurencija galėjo būti apribota reikšmingoje pinigų tvarkymo paslaugų rinkos dalyje - 2007 - 2011 m. kitiems teikėjams galėjo būti apribota galimybė konkuruoti dėl ne mažiau nei 85 proc. pinigų tvarkymo paslaugų teikimo atitinkamoje rinkoje¹³⁵. Taip pat pažymėtina, kad dėl susitarimo poveikis konkurencijai galėjo būti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

(161) Nutarimo (79), (80) ir (82) pastraipose išdėstytos aplinkybės patvirtina, kad UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su Bankais buvo apribotos bankų klientų galimybės rinktis tiesioginio inkasavimo paslaugų teikėją.

(162) Atsižvelgus į šias aplinkybes yra pagrįsta baudos dydį už pažeidimo pavojingumą nustatyti 10 proc. nuo pardavimų vertės, nustatytos Nutarimo 6.1.1 dalyje.

6.1.3. Pažeidimo trukmė

(163) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 12 punktu, siekiant atsižvelgti į kiekvieno ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą trukmę, apskaičiuota baudos dydžio, atsižvelgiant į pažeidimo pavojingumą, suma dauginama iš ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus. Trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis laikomas puse metų; ilgesnis už šešis mėnesius, bet trumpesnis už metus laikotarpis laikomas metais.

(164) LVAT pripažino, kad konkurencija galėjo būti ribojama dėl bendro UAB „G4S Lietuva“ su Bankais sudarytų susitarimų poveikio: 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutarties, 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutarties, 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo sutarties ir 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Bankomatų inkasavimo sutarties¹³⁶.

(165) 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS], kai UAB „G4S Lietuva“ sudarė susitarimą su AB SEB banku, konkurencija atitinkamose rinkose jau buvo pastebimai apribota. Tuo metu galiojo 2001 m. UAB „G4S Lietuva“ pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo sutartis su „Swedbank“, AB, 2004 m. UAB „G4S Lietuva“ pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo sutartis su AB DNB banku bei 2006 m. UAB „G4S Lietuva“ sutartis su UAB „First Data Lietuva“. Remiantis 2001 m. UAB „G4S Lietuva“ sutartimis su „Swedbank“, AB, „Swedbank“, AB buvo įsipareigojusi pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo (bankomatų inkasavimo sutarties nuostatos pakeistos 2007 m. pab.) paslaugas sutarties galiojimo laikotarpiu, t.y. iki 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“. 2004 m. UAB „G4S Lietuva“ sutartis su AB DNB banku dėl pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugų numatė, kad AB DNB bankas pinigų tvarkymo ir bankomatų inkasavimo paslaugas turi pirkti iš UAB „G4S Lietuva“, o pradėjęs atitinkamas paslaugas pirkti iš kito teikėjo, AB DNB bankas būtų turėjęs sumokėti UAB „G4S Lietuva“ kompensaciją. Be to, 2006 m. UAB „G4S Lietuva“ sutartis su UAB „First Data Lietuva“ taip pat numatė kompensacijos mokėjimą bei sutarties nutraukimą tuo atveju, jei UAB „First Data Lietuva“ pradėtų paslaugas pirkti iš kito teikėjo. Nors šių sutarčių Konkurencijos taryba nevertino kaip pažeidžiančių konkurencijos taisyklės, jos sudaro teisinio ir ekonominio konteksto, kuriame turi būti vertinami UAB „G4S Lietuva“ susitarimai, dalį¹³⁷.

(166) Dėl nurodytų UAB „G4S Lietuva“ susitarimų su AB DNB banku, „Swedbank“, AB bei UAB „First Data Lietuva“, 2007 m. kitiems tiekėjams buvo apribotos galimybės konkuruoti dėl daugiau kaip [70] proc. paslaugų teikimo pinigų tvarkymo rinkoje¹³⁸. 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutarties sudarymo metu, UAB „G4S Lietuva“ konkurentai galėjo konkuruoti su UAB „G4S Lietuva“ dėl maždaug [NE MAŽIAU KAIP 35] proc. rinkos, apie

¹³⁵ Nutarimo (68) pastraipa.

¹³⁶ 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 81 punktą.

¹³⁷ ESTT 1991 m. vasario 28 d. sprendimas byloje dėl preliminarus nutarimo C-234/89, *Stergios Delimitis v Henninger Bräu AG*, 20 punktą; 2014 m. balandžio 8 d. nutarties 81 punktą.

¹³⁸ Nutarimo (66) pastraipa.

[KOMERCINĖ PASLAPTIS] proc. visų rinkoje teikiamų paslaugų sudarė AB SEB banko perkamos paslaugos. Sudarius 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutartį, kitiems paslaugų teikėjams liko galimybė konkuruoti tik dėl maždaug [NE DAUGIAU KAIP 5] proc. rinkos (daugiau kaip [95] proc. rinkos buvo uždaryta)¹³⁹. Šia sutartimi buvo uždaryta reikšminga rinkos dalis, t.y. po šios sutarties pasirašymo UAB „G4S Lietuva“ konkurentams neuždarytos rinkos dalis sumažėjo [NE MAŽIAU KAIP 5] kartais.

(167) Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutartis reikšmingai prisidėjo prie konkurencijos ribojimo pinigų tvarkymo paslaugų rinkoje, todėl UAB „G4S Lietuva“ pažeidimo pradžia laikytina 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutarties sudarymo diena, t. y. 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS].

(168) 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutartis sutartis buvo sudaryta 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] Sudarius šia sutartį kitiems teikėjams buvo apribota galimybė konkuruoti dėl daugiau kaip [NE MAŽIAU KAIP 85] proc. pinigų tvarkymo paslaugų teikimo atitinkamoje rinkoje.

(169) 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo sutartis ir 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Bankomatų inkasavimo sutartis buvo sudarytos 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] Sudarius jas, kiems teikėjams buvo ribojama galimybė konkuruoti dėl daugiau kaip [NE MAŽIAU KAIP 85] proc. pinigų tvarkymo paslaugų teikimo atitinkamoje rinkoje.

(170) 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – „Swedbank“, AB sutartis galiojo iki 2011 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS], 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Pinigų tvarkymo sutarties ir 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko Bankomatų inkasavimo sutarties atitinkamos nuostatos– iki 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutartis galiojo iki 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS].¹⁴⁰

(171) 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] panaikinus 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB DNB banko sutarčių nuostatas, numačiusias AB DNB bankui pareigą mokėti kompensaciją, kitiems teikėjams vis dar buvo ribojamos galimybės konkuruoti dėl paslaugų teikimo AB SEB bankui. SEB banko pagal 2007 m. UAB „G4S Lietuva“ – AB SEB banko sutartį perkamų paslaugų apimtys buvo mažesnės nei [NE DAUGIAU KAIP 30] proc. Todėl nėra pagrindo konstatuoti, jog po 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS], kitų teikėjų galimybės konkuruoti dėl pinigų tvarkymo (įskaitant bankomatų inkasavimą) paslaugų teikimo buvo pastebimai ribojamos¹⁴¹. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, UAB „G4S Lietuva“ pažeidimo trukmė yra nuo 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] iki 2012 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS].

(172) Konkurencijos taryba nesutinka su UAB „G4S Lietuva“ argumentais, kad pažeidimo pradžia turėtų būti vertinama 2009 m., kai Eurocash1, UAB sudarė sutartį su UAB „First Data Lietuva“. UAB „G4S Lietuva“ teigimu, tik nuo to momento galima vertinti, kad Eurocash1, UAB galėjo teikti pinigų tvarkymo paslaugas visoje Lietuvoje. Kaip nurodyta nutarimo (166) pastraipoje, UAB „G4S Lietuva“ 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] sudarius susitarimą su AB SEB banku, konkurencija pinigų tvarkymo rinkoje buvo reikšmingai apribota. Be to, kaip nurodyta nutarimo (127) pastraipoje, jau nuo 2007 m. Eurocash1, UAB konkuravo atitinkamoje rinkoje ir teikė pinigų tvarkymo paslaugas.

(173) Atsižvelgiant į Baudų dydžio nustatymo tvarkos aprašo 12 punktą, kuriame nurodyta, kad trumpesnis nei 6 mėnesių laikotarpis laikomas puse metų, UAB „G4S Lietuva“ pažeidimo trukmė baudos nustatymo tikslais yra 5,5 metų.

¹³⁹ Nutarimo (67)(66) pastraipa.

¹⁴⁰ Bylos 74 tomas, 3 lapas.

¹⁴¹ Vertikaliųjų apribojimų gairių 134 punkte įtvirtinta, jog „vertinant tiekėjo rinkos galią, svarbi jo konkurentų padėtis rinkoje. Jei konkurentų rinkoje daug ir jie stiprūs, pastebimas antikonkurencinis poveikis mažai tikėtinas“. Remiantis Vertikaliųjų apribojimų gairių 135 punktu, „jei didžiausio tiekėjo rinkos dalis yra mažesnė nei 30 proc., o penkių didžiausių tiekėjų rinkos dalis yra mažesnė nei 50 proc., atskiras arba bendras antikonkurencinis poveikis mažiau tikėtinas“

6.2. Bazinio baudos dydžio tikslinimas

(174) Remiantis Baudų nustatymo tvarkos aprašo 17 punktu, nustačius Konkurencijos įstatymo 42 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančias aplinkybes arba Konkurencijos įstatymo 42 straipsnio 3 dalyje nurodytas atsakomybę sunkinančias aplinkybes, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas arba didinamas.

(175) AB SEB bankas nurodė, kad Konkurencijos taryba turėtų atsižvelgti į tai, kad leido UAB „G4S Lietuva“ vykdyti koncentracijas, įsigyjant „Swedbank“, AB ir AB DNB bankas turto dalį. UAB „G4S Lietuva“ nurodo, kad leidimą UAB „G4S Lietuva“ vykdyti koncentraciją įsigyjant AB DNB banko turto dalį Konkurencijos taryba turėtų vertinti kaip atsakomybę lengvinančią aplinkybę. Šie argumentai yra nepagrįsti.

(176) Konkurencijos taryba leidimus vykdyti koncentraciją išdavė 2001 m.¹⁴² ir 2004 m.¹⁴³, tuo tarpu Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio reikalavimus UAB „G4S Lietuva“ pažeidė sudariusi 2007 m. susitarimą su AB SEB banku, 2008 m. susitarimus su „Swedbank“, AB ir AB DNB banku. Leisdama vykdyti koncentraciją, Konkurencijos taryba negalėjo vertinti 2007 m. ir 2008 m. UAB „G4S Lietuva“ su bankais sudarytų susitarimų. Todėl Konkurencijos taryba nesutinka, jog leidimai vykdyti koncentraciją turi įtakos UAB „G4S Lietuva“ atsakomybės už nustatytą pažeidimą vertinimui.

(177) Atsakomybę lengvinančių ar atsakomybę sunkinančių aplinkybių nenustatyta.

6.3. 10 proc. bendrųjų metinių pajamų vertinimas

(178) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama piniginė bausmė iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais.

(179) Atsižvelgus į tai, kad šio nutarimo 6.1 - 6.2 dalyse nustatytas baudos dydis UAB „G4S Lietuva“ viršija 10 procentų bendrųjų metinių pajamų 2011 m., UAB „G4S Lietuva“ apskaičiuotas baudos dydis mažinamas tiek, kad neviršytų Konkurencijos įstatyme nurodytas maksimalios galimos baudos, t. y. mažinamas iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų, gautų 2011 metais, dydžio.

(180) UAB „G4S Lietuva“ skiriamos baudos dydis yra 9 437 800 Lt. Šis baudos dydis neviršija 10 proc. UAB „G4S Lietuva“ bendrųjų metinių pajamų, gautų 2013 m.

Vadovaudamasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. balandžio 8 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-253/2014, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, 30 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 36 straipsnio 1 dalimi, 37 straipsniu, 44 straipsniu, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 1 dalimi, Tarybos Reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo 5 straipsniu, Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad UAB „G4S Lietuva“, sudariusi 2007 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] susitarimą su AB SEB banku, 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] susitarimą su „Swedbank“, AB bei 2008 m. [KOMERCINĖ PASLAPTIS] susitarimą su AB DNB banku, kuriais bankai

¹⁴² 2001 m. gruodžio 6 d. Konkurencijos tarybos nutarimas Nr. 140 „Dėl leidimo UAB „Falck Security“ vykdyti koncentraciją įsigyjant AB „Lietuvos taupomasis bankas“ turto dalį“.

¹⁴³ 2004 m. birželio 3 d. Konkurencijos tarybos nutarimas Nr. 1S-85 „Dėl leidimo UAB „Falck Security“ vykdyti koncentraciją įsigyjant AB banko „Nord/LB Lietuva“ turto dalį“.

įsipareigojo visas pinigų tvarkymo paslaugas pirkti tik iš UAB „G4S Lietuva“, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 1 dalį.

2. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą skirti UAB „G4S Lietuva“ 9 437 800 (devynių milijonų keturių šimtų trisdešimt septynių tūkstančių aštuonių šimtų) litų (2 733 375 (dviejų milijonų septynių šimtų trisdešimt trijų tūkstančių trijų šimtų septyniasdešimt penkių) eurų) baudą.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsniu, paskirta pinigine bauda per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą LT24 7300 0101 1239 4300 (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi ir 39 straipsniu, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ūkio subjektui paskirta bauda, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau nesustabdo palūkanų skaičiavimo.

Pirmininkas

(parašas)

Šarūnas Keserauskas